

ביום רביעי השבוע נחנכה התחנה המרכזית החדשה בירושלים, מהגדולות בעולם. לרגל הארוע פנינו למנהל בית חב"ד באגד, הרב מנחם מענדל וילהלם, שבפעילות רבת שנים הצליח ליצוק תוכן רוחני רב בפעולות עם אלפי חברי אגד ולהתחבב על כל הצמרת של הקואופרטיב רב-העוצמה של אגד. בראיון ראשון מספר הרב וילהלם על הפעולות הברוכות שעושה בית חב"ד הייחודי הזה, כיצד ראשי אגד רואים את פעולות בית חב"ד, וגם על היוזמה שקורמת עור וגידים: חת"ת וקופת צדקה בכל אוטובוס של אגד ברחבי הארץ • בית חב"ד על גלגלים...

טוב שההגה

מאת: שי גפן

י"ח

ברים יש רק באגד", אומרת הסיסמא הידועה, אבל מתברר כי לא רק חברים יש באגד, אלא גם בית חב"ד משגשג ופורח שמפיץ יהדות וחסידות בקרב 35 אלף חברי אגד הפרוסים ברחבי הארץ; ולא רק בין "החברים", גם רבבות הנוסעים הפוקדים את התחנה המרכזית בירושלים נהנים מפעילותו של בית חב"ד אגד, שברבות השנים הפך למושג.

את הרעיון של בית חב"ד על גלגלים, הגה הרב **מנחם מענדל וילהלם** כבר בהיותו בחור צעיר לימים, וברבות השנים הרעיון קדם עור וגידים והפך למוסד גדול ומכובד. הפעילות שמתקיימת בתוך אגד, לא מביישת שום בית חב"ד משגשג. מסתבר שיוזמה של בחור צעיר ונמרץ, מביאה גם לתוצאות בשטח.

למרות שהרב וילהלם עדיין אינו חבר אגד, אבל הוא בהחלט חלק מהמשפחה המורחבת, כך לפחות רואים אותו באגד. הוא נערץ על ידי ראשי הקואופרטיב הוותיק והגדול (מהגדולים במדינה) שם הוא נקרא "הרב מנחם". בכל דבר ועניין בנושאי דת באגד, הרב וילהלם הוא הפוסק האחרון. את ארועי הדת המרכזיים המתקיימים באגד, הרב וילהלם הוא המארגן, הדוחף והיוזם. רק בשבוע שעבר, ביום שלישי של חג החנוכה, התייצבו 700 נערי בר מצווה, בניהם של חברי אגד לחגיגת בר מצווה גדולה ומרשימה שהתקיימה בכפר חב"ד. בחגיגה הם קיבלו תוכן רוחני רב, הם והוריהם.

בנוסף לפעולות השגרתיות שעורך בית חב"ד, הרב וילהלם משמש גם כעין הרב של התחנה המרכזית ובית הכנסת שלה. בכל

הסניפים ברחבי הארץ וראשי האגפים בכל מחוז. עם הזמן הפכתי להיות חלק מהנוף של 'אגד'. עם הזמן התרחבה הפעילות והבאנו בחורים משיבת 'תורת אמת' בירושלים שהניחו תפילין עם מאות הנהגים, המנהלים, אנשי התפעול והתחזוקה, כך שהפעילות ביאגד נמשכה כל העת.

"לפני ארבע שנים הוחלט לפתוח בית חב"ד של אגד באופן רשמי ומסודר, כאשר הדרישה העיקרית לבית חב"ד כזה הגיעה דווקא מראשי 'אגד'. הקשר הרציף שלנו עם 'אגד' הביא למצב שכיום בתוך הפעילות התרבותית של אגד יש נושאי דת ומסורת, וביאגד הבינו שבית חב"ד זה חלק בלתי נפרד מההווה של 'אגד'".

הדברים הקשורים לנושאי דת בתחנה המרכזית הירושלמית, ההכרעה נופלת לפתחו של הרב וילהלם. כך לדוגמה היה עם פתיחת התחנה המרכזית החדשה בירושלים – התחנה המרכזית הגדולה במזרח התיכון ומהגדולות בעולם. בעלי התחנה רצו שהחנויות יפתחו שלושת רבעי השעה לאחר צאת השבת. הרב וילהלם התעקש: לא לפני שעה מצאת השבת. הרב וילהלם גם הסביר כי שעה זה דבר מוגדר, ברגע שיתירו שלשת רבעי השעה, הדברים ניתנים לשינוי. הכרעתו של הרב וילהלם התקבלה.

ניצז בעצם התחלת עם הפעילות הזאת?

"זה החל לפני שנים רבות, כשהייתי ילד לפני גיל בר

מצווה.

כנער התחלתי

לבוא לתחנה המרכזית

בירושלים ולחלק עלונים לפרשת שבוע. הייתי מגיע לשם בקביעות, וכך לאט לאט הייתי שותף לפעולותיו של רב בית הכנסת בתחנה המרכזית בירושלים, הרב אהרן רבינוביץ ז"ל. כך למעשה התחלתי את הפעילות.

"במשך השנים הרחבתי את הפעילות והתחלתי לעבור ממושרד למשרד ומנהג לנהג, והנחתי עמם תפילין, כך גם עם מנהלי

ה שבוע ביום רביעי, חנך הרב וילהלם יחד עם הרבנים הראשיים

לישראל והרב הראשי לצה"ל, את בית הכנסת החדש והמהודר הממוקם בלב התחנה המרכזית בירושלים שנקרא על שם של חברי אגד שנפלו במערכות ישראל. בחודשים הקרובים ייפתח באופן רשמי בית חב"ד במתחם הקניון הגדול, כאשר כבר עכשיו

בידדים שלנו...

החנוכה.

הרב וילהלם עצמו נמצא מדי ערב בסניף אחר. "הערב, למשל, הייתי בבאר שבע, שם ערכנו טקס גדול בתחנה המרכזית בהשתתפות מנהל הסניף. רק בשלשת הימים הראשוניים היינו בחיפה, תל אביב, ובעפולה, וזאת בנוסף לחגיגת בר המצווה המרכזית למאות ילדי אגד. השנה אגד הגבירה את תקציב התרבות לחג החנוכה, ובזכות כך חולקו כעשרת אלפים חנוכיות בסניפים השונים".

כך גם מידי ערב פסח, מחלק הרב וילהלם כ-6,000 סטים של מצות שמורה.

מה עוד כוללת הפעילות של בית חב"ד אגד?

"כמעט כל דבר שעושה בית חב"ד ירגיל, אנו גם עושים. במשך השנים שאני באגד, החלפתי אלפי מזוזות בבתייהם של חברי אגד ובמשרדי אגד. קנינו מאות זוגות תפילין לחתני מצוות. כמו כן אני משתתף בשמחות של החברים, ולהבדיל גם בהלוויות, ומשתדל להכניס שמחה וחיות בחיי החברים. מידי שנה נערכת שבת חברים של אגד בירושלים בו משתתפים מאות חברים, וכמובן שאנחנו מהווים את הרוח החיה באותה שבת. גם טקס הבר מצווה נערך בכל שנה, ובזכות הפעילות שלנו הם החלו להביא את הילדים לכפר חב"ד".

הפעילות של הרב וילהלם הביאה לשינויים גדולים באגד. כך למשל מידי שנה עורכים באגד "יום כף". בזכות פעילותו של הרב וילהלם, החליטו במחלקת התרבות של אגד לעשות את הפעילות בנפרד לבנים ולבנות. בעקבות דרישתו של הרב וילהלם, נערכת בדיקת חמץ בכל האוטובוסים של החברה לקראת חג הפסח, דבר שלא היה בעבר, והנהלת אגד מוכרת את החמץ שלה לרבנות הראשית.

כל זאת מלבד הפעילות במסגרת בית הכנסת שבתחנה המרכזית שהנו שוקק חיים. בכל בוקר מתקיימים בו מספר מניני שחרית, וכן מניינים רבים לתפילות מנחה וערבית. לא מעט מעובדי אגד התרגלו להשתתף בתפילות, וזאת לאחר שהרב וילהלם הסביר להם כי אין לצאת לנהיגה לפני הנחת תפילין. המצב הבטחוני הקשה מביא רבים מהנהגים להניח תפילין לפני הנסיעה כשמירה והגנה. מידי יום ביומו נמסרים בבית הכנסת שיעורים בחסידות ובהלכה ואגדה, על ידי הרב וילהלם.

יש שינוי ביחס של אגד לדת?

"בהחלט. שינוי גדול מאד. אם בעבר רבים הסתייגו שם מפעילות דת, הרי שכיום

למעלה: הרב וילהלם (במרכז) עם צמרת אגד בשנת תשמ"ט
למטה: הרב וילהלם (משמאל) עם צמרת אגד באחת המסיבות שארגן בית חב"ד לאחרונה. נואם יו"ר אגד מר אריק פלדמן

הלילה הקטנות. לעיתים תכופות הוא נוסע לסניפים השונים ברחבי הארץ, כדי להניח תפילין עם הנהגים, לשוחח "שיחות יהודיות" עם חברים, וכן ביקורי בית שכוללים התקנת מזוזות וקניית תפילין, ובכלל להשמיע מילה טובה ולשמור על קשר.

חג החנוכה, לדוגמא, הוא אחד החגים העמוסים ביותר בבית חב"ד אגד. את הערב הוא פותח בהדלקה מרכזית בתחנה המרכזית של ירושלים, מסורת של שנים רבות. במקביל פוקדים תלמידי התמימים את משרדי אגד ותחנות משנה נוספות ברחבי ירושלים, ובכל מקום עורכים הדלקות ופעילויות לכבוד חג

פועלים בתחנה דוכני התפילין הממוקמים בכל קומה בתחנה המרכזית.

יש לרב וילהלם חיוך ביישני ונבוך קמעה. כשאתה מדבר איתו אתה שומע אדם רך, מפויס ונעים. את המושג "מרפקים" הרב וילהלם לעולם לא שמע, ולמרות זאת (ואולי בגלל!) הוא הצליח להיות אהוד על כל הצמרת של הקואופרטיב רב-העוצמה של אגד. בכל מקום הוא מתקבל בחיבה ובאהדה גלויה.

ידיו של הרב וילהלם עמוסות עבודה. מידי צהרים הוא מתייצב בבית אגד ומתחיל יום של פעילות הנמשך לעיתים, עד שעות

תינוק והיפוכו

הפעילות ה"שגרתית" של הרב וילהלם כוללת גם ביקורי בית, התקנת מזוזות וכדומה בבתיהם של חברי אגד. לפני ימים אחדים הוזמן הרב וילהלם לביתו של חבר אגד שאשתו הייתה בחודש התשיעי להריונה והתינוק היה הפוך. הרופאים דיברו על סכנה גדולה לתינוק, והאב הנחרד מיהר להזמין את הרב וילהלם וביקשו לכתוב לרבי. "במכתב שקיבל הלה באגרות קודש" – מספר הרב וילהלם – "נכתב שצריך לבדוק את התפילין והמזוזות. אכן מיד עשינו כך ומצאנו את המזוזות כשרות, מלבד מאחת המזוזות שעמדה הפוך. הבעיה נפתרה לאחר שהעמדנו את המזוזה כראוי.

"לאחר הולדת התינוק, הוזמנתי לשמש כסנדק בברית המילה. כאות תודה והוקרה לרבי מלך המשיח, נקרא התינוק בשם מנחם מענדל..."

בימת הנשיאות בחגיגת הבר מצווה של ילדי אגד. מימין לשמאל: מנהל מחלקת התרבות, דובר אגד מר רון רטנר, מנהל סניף ירושלים מר יוסף צ'צ'קס, יו"ר אגד מרק אריק פלדמן, מנהל מחוז הדרום מר גדעון מזרחי, הרב וילהלם וחברי מחלקת התרבות הארצית

אודותיו, וזאת כדי שהדברים יהיו על הצד היותר טוב. יש לי קשר הדוק גם עם ראשי אגד הארצי. מי שהכיר את אגד לפני עשר או חמש-עשרה שנים, מבין שמדובר במהפכה לכל דבר."

הכניסה לפעילות באגד לא הייתה פשוטה. באגד אמנם יש חברים, אבל לא כולם אהבו את החברי

ה

אגד רואה בכך חשיבות גדולה מאד, מה גם שחברים רבים מאד באגד הם אנשים שומרי מסורת ואנשים דתיים. בזכות הפעילות העקבית שלנו הנהלת אגד מעודדת את פעולות הדת. אני חייב לציין את יו"ר מזכירות אגד מר אריק פלדמן ודובר אגד רון רטנר שנוטים מאד לכיוון של הציבור הדתי ומעוניינים מאד בפעילות של בית חב"ד. אין דבר בנושאי דת שהם לא דואגים ומתעניינים

בר מצווה לשבע מאות מילדי אגד בכפר חב"ד בשבוע שעבר

ספר התניא קדישא עם סמל של אגד

לפני שלש שנים התקיים אירוע חגיגי באגד, כאשר הודפס לראשונה במשרדיו ספר התניא עם סמלה של חברת אגד. היוזמה הברוכה הייתה של התמימים קנלסקי והר צבי שפעלו באותה תקופה מטעם בית חב"ד באזור התחנה המרכזית. היוזמה התקבלה בהתלהבות אצל ראשי אגד שאף מימנו את הדפסת ספר התניא וראו בכך כבוד לאגד.

לאחר ההדפסה נערכה התוועדות עם כל ראשי אגד, שבוז אחר זה דיברו על הזכות שנפלה בחלקם להדפיס את הספר הקדוש אצלם. בימים אלה מתכננת הדפסת נוספות בסניפים נוספים ברחבי הארץ.

של בית חב"ד...

"אני חייב לציין שרבים שהיו מרוחקים מיהדות, התקרבו מאד לתורה ומצוות וכיום הם הראשונים שדורשים את הפעילות. למשל, הסניף בחיפה שהוא סניף מאד לא קל; הכל יודעים מה מסמלת חיפה ובפרט 'אגד'. רק לפני מספר שנים לא רצו לראות אותי בסניף של העיר האדומה. כיום יש לא מעט נהגים שמקפידים לפני כל נסיעה להניח תפילין, ובכל פעם שאני מגיע לסניף החיפאי, אני מתקבל בסבר פנים יפות ומתבקש להגביר את הפעילות של הבית חב"ד".

הרב וילהלם לא מסתפק בקיים. בשנים האחרונות הוא מנצל את הקייטנות של ילדי אגד להפצת המעיינות ולהחדיר בהם מעט אידישקייט. הרב וילהלם עובר מקייטנה לקייטנה, ובמסגרת פעילות של "יום עם הרב מנחם", מקבלים הילדים שיעור ביהדות, משניות, סיפורים ופעילויות חינוכיות שונות. היום עם הרב הוא המרתק ביותר מבחינתם. לאחר הנסיון הראשון, לא ויתרו באגד על הופעה נוספת שלו בשנה הבאה.

היו בעבר התייחסויות מהרבי לפעילותך באגד?

"הרבי שלח פעם משקה עבור התוועדות מיוחדת שערבנו עם כל ראשי אגד. פעם כשעברתי בחלוקת הדולרים ובקשתי ברכה עבור הפעילות באגד, הרבי נתן לי דולר נוסף ל"הצלחה בהפצת המעיינות". במשך השנים זכינו להביא לרבי רבים מראשי אגד שעברו אצל הרבי בחלוקת הדולרים וקיבלו ברכות

מהאוטובוס עד שתניח תפילין. הנהג התעקש וסילק אותי מהאוטובוס בצורה לא יפה. ביום ראשון שלאחר מכן הגיע אלי הנהג מיוזמתו וביקש להניח תפילין. שאלתי אותו 'מה קרה פתאום שאתה מוכן להניח? והוא אמר לי 'ראיתי שאתה מבקש כל כך ברצינות, לא יכול לסרב לך עוד'. התברר שאותו יהודי מעולם לא הניח תפילין. לאחר אותה הנחת תפילין, ביקש שאקנה לו טלית ותפילין מכספו. לכבוד כך ערכנו התוועדות מיוחדת ואותו נהג גם העניק סכום מכובד לפעילות

החדש שמנסה לתת להם מנת יהדות. סיפור אופייני אחד בפיו של הרב וילהלם: "בתחילת הפעילות שלי עסקתי עם נהג וביקשתי ממנו להניח תפילין לפני היציאה לדרך. הנהג סירב. אמרתי לו במעין עקשנות 'אני לא יורד

שמירה והגנה בכל אוטובוס

בימים אלה מסיים הרב וילהלם את הכנת אב מודל לערכה הכוללת קופת צדקה וספר חת"ת שיוצב בכל אוטובוס של חברת אגד ברחבי הארץ. היוזמה קיבלה משנה תאוצה בעקבות הפיגועים האחרונים שארעו באוטובוסים השונים.

את נושא החת"ת וקופת הצדקה באוטובוסים, העלה הרבי מה"מ מספר פעמים. ישנם תשובות של הרבי מפורשות לגבי אוטובוסים להכניס בהם ספרי חת"ת. כמו לאחר הפיצוץ באוטובוס בירושלים שנפגעו שני בנות 'בית חנה'. גם בליקוטי שיחות חלק כא' עמ' 381 מציע הרבי להכניס באוטובוסים תהילים תניא וסידור.

"אני מקווה מאד שעד סוף השנה הערכות תהיינה כבר בכל האוטובוסים. המצב הבטחוני הקשה זירז את ראשי אגד לסייע במבצע באומרים 'אם אנו משקיעים כל כך הרבה באנשי אבטחה ובמינונים, מדוע שלא נשקיע סכום קטן יחסית בשמירה רוחנית?...'", אומר הרב וילהלם.

השבוע וכן על מנהגים וימי חג. "יוזמה נוספת נרקמת בימים אלה" – אומר הרב וילהלם – "והיא פתיחת מוקד של שיעורים דרך הטלפון, כאשר בחורים יעבירו שיעורי תורה לחברי אגד המעוניינים בכך. יש צימאון ודרישה ממספר חברים להגביר את השיעורים ואני חושב שזה הפתרון הטוב ביותר".

כששואלים את הרב וילהלם כיצד הצליח להתחבר בצורה כה נפלאה על כל ראשי אגד, מהקודקוד ועד לאחרונה הנהגים והעובדים, הוא מחייך את חיוכו הביישני "הכל מכוחותיו של הרבי מלך המשיח", הוא אומר. בכל פעם שהתעוררו בעיות וקשיים, זכה הרב וילהלם למענות ותשובות מהרבי שנתנו לו את הכוחות להמשיך במלאכה.

המשפחות, והוא משתדל לעודד ולסייע להם בכל מה שניתן בתחום הדת. "בשנת תשנ"ו, כאשר ארעו הפגועים הגדולים באוטובוסים, היה לנו הרבה מאד עבודה, לצערי. בקרב חברי אגד שררה תחושה נוראה", הוא מספר. בעקבות המצב הבטחוני המעורער כעת, יצא הרב וילהלם ביוזמה ברוכה – להכניס בכל האוטובוסים של אגד ספרי חת"ת וקופות הצדקה כשמירה והצלה, על פי הוראתו הקי' של הרבי (ראה מסגרת). בהנהלת אגד יש הסכמה מוחלטת לעניין. בימים אלה שוקד הרב וילהלם בבניית אב מודל למתקן מיוחד שיוצב בסמוך לנהג. המתקן שעשוי בצורת אוטובוס מכיל קופת צדקה וספר חת"ת. "מדובר בארבעת אלפים אוטובוסים ובעזרת ה' הנהלת אגד תשתתף גם בחלק ממימון ההוצאות", אומר הרב וילהלם.

גם בנושא שיעורי התורה חל מהפך. בשנה האחרונה החל הרב וילהלם להעביר שיעורי תורה באמצעות הטלפון. הרב וילהלם יזם מספר טלפון מיוחד אליו יכולים חברי אגד להתקשר ולשמעו דבר תורה קצר על פרשת

וישועות. פעם אפילו ארגנו קבוצה של חברים מאגד שהגיעה לרבי. אני יכול לספר לך שהשנה, לכבוד שנת 'הקהל' מתוכננת נסיעה של קבוצה גדולה מחברי אגד לרבי מלך המשיח. עד עכשיו נרשמו כ-30 איש ואנחנו מקוים לנסוע עם קבוצה גדולה לקראת הקיץ".

מ אז הסכמי אוסלו כאשר רבו הפיגועים בשטח, ולא מעט מאנשי אגד היו מעורבים בפיגועים לאחר שמחבלים מתאבדים ניצלו את האוטובוסים של אגד, דאג הרב וילהלם לבקר את הפצועים. רק לפני שבועיים הוא היה שוב בסניף חיפה כדי לבקר את הנהג שנפצע בפיגוע התופת. הנהג סיפר לרב וילהלם שניצל בזכות כך שבבוקר, קודם שהלך לעבודה, הקפיד להניח תפילין, זאת לאחר שהרב וילהלם שיכנע אותו לעשות זאת לפני מספר שנים...

הרב וילהלם מקפיד לבקר לא רק את הפצועים של חברי אגד, אלא גם את

פעילות חנוכה תש"ב באגד

חנוכה בפתח התחנה המרכזית

לקראת חג החנוכה חילק הרב **מנחם מנדל וילהלם** מנהל בית חב"ד ורב אגד לכל עובדי אגד, חנוכייה ונרות בצירוף עלון הסברה על מהות חג החנוכה וכן גלויית ברכה לחג. במהלך החג חולקו למעלה מעשרת אלפים חנוכיית בכל סניפי אגד בארץ.

במהלך ימי החנוכה סבב הרב וילהלם בין משרדי אגד השונים ברחבי הארץ, כאשר בכל מקום התאספו עובדי הסניף ששמעו מפיו דברים על מהות החג. בכל מקום התקבל הרב וילהלם על ידי העובדים בחום ובלבבית רבה.

בתחנה המרכזית החדשה בירושלים הציב הרב וילהלם חנוכיית ענק בחזית הבניין וחנוכה נוספת בקומה השנייה של הבניין. חנוכייה זו מודלקת מדי ערב על ידי מנהלי בתי העסק בתחנה, בהשתתפות המוני המבקרים ובליווי תזמורת. במוצאי שבת נר שביעי של חנוכה הדליק את החנוכה מנהל מחוז ירושלים באגד מר יוסף צ'צקס.

ביום ראשון נערכה מסיבת חנוכה מרכזית באולם חדר האוכל בתחנה המרכזית החדשה בתל אביב, אל המסיבה הגיעו למעלה מחמשת אלפים חברי אגד מכל רחבי הארץ. במסיבה סקר הרב וילהלם את פעולות בית חב"ד אגד בחג החנוכה. אחריו נאם יו"ר אגד מר אריק פלדמן. "ברצוני לבשר כי בעוד שבועיים, בעת חנוכת התחנה המרכזית החדשה בירושלים בהשתתפות ראש הממשלה ומכובדים רבים נוספים, נשלב גם טקס הכתרה לרב וילהלם כרבה של אגד". דבריו של היו"ר התקבלו בתשואות סוערות.

בפעילות הברוכה סייעו במסירות הרב **זורון מורי** ולידו תמימים משיבת "תורת אמת" ירושלים.

שרשרת נפלאה של אגרות קודש מגלה:

מדוע לא ירדו גשמים במילאנו?

לעיתים קרובות, תוך כדי לימוד אגרות הקודש של הרבי מלך המשיח לפי הסדר, נפרש לפני הקורא סיפור מופת מרתק. לעיתים מדובר במופת שמוכח מתוכנה של האגרת, ולפעמים יש צורך בקריאת כמה אגרות כדי לגלות את המופת הגדול

מאת הרב שלום דובער הלוי ברוד

שמוכח מתוכנה של האגרת, ולפעמים יש צורך בכמה אגרות שבאות אחת אחרי השניה, כדי לגלות את המופת הגדול.

זכיתי, ובמהלך הלימוד הקבוע בחלק ז' באגרות קודש, הצלחתי להבחין במופת בסדר גודל שמיימי, אשר מקפל בתוכו כמה הוראות ומוסר השכל:

הרב מרדכי פרלוב, מחבר הספר "לקוטי סיפורים", שהה תקופה מסויימת בעיר מילאנו שבאיטליה. מכיוון שהמקווה של הקהילה היהודית במקום לא היה מתאים לשיטת הרבי הרש"ב, שצריך להיות בור על גבי בור, עלה ברעיונו לבנות מקווה חדש עם כל ההידורים והחומרות.

בשלהי קיץ תשי"ב הודיע על כך הרב

יהודי נושא במשרת רב, משפיע, רופא או מדען. בכל מכתב, לכל אישיות, מדגיש הרבי את הנושא בו הוא 'קאָד' באותם ימים.

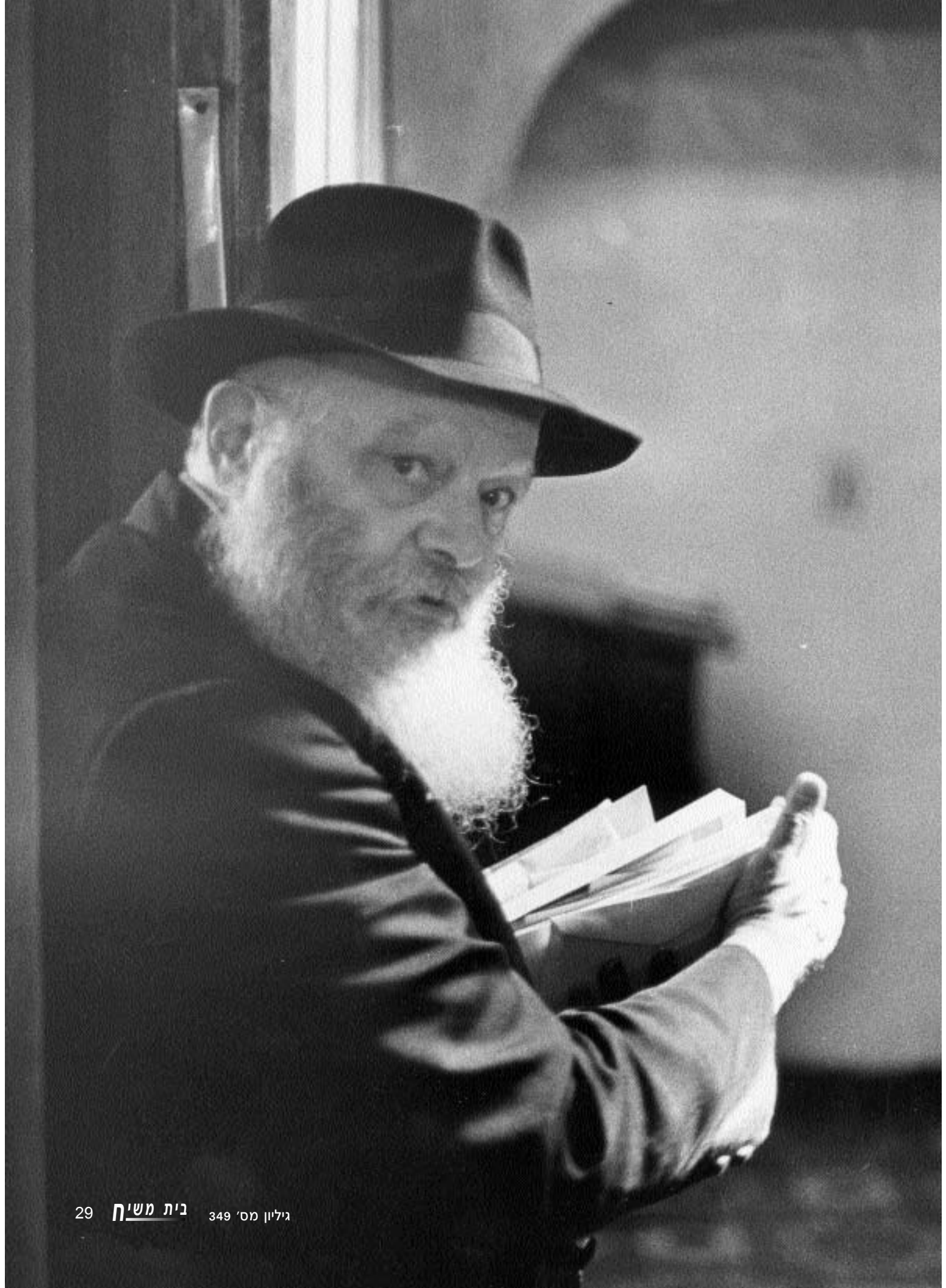
עובדה זו בלבד יכולה ללמד אותנו כיצד צריך להיות ה'קאָד' שלנו בענייני גאולה ומשיח, שהרבי ציווה עלינו להתעסק בהם בחיות מיוחדת בכל רגע – שבאמת לא יהיה אדם שאנו עומדים איתו בקשר מבלי שנבשר לו את בשורת הגאולה, ובכל הזדמנות נעלה את הנושא הזה, אותו אנו צריכים לחיות בימים אלה.

אלו הן מעלות כלליות שבלמוד האגרות, ובוודאי כל אחד יכול לראות בלימוד זה מעלות נוספות, כל חד לפום שיעורא דיליה.

אבל יש פעמים שבזכות לימוד האגרות נפרש לפני הקורא סיפור מרתק, פשוט מרתק, של מופת של הרבי. לעיתים מדובר במופת

רבים מאנ"ש נהגו בזמן האחרון ללמוד בקביעות את אגרות הקודש של הרבי, לפי הסדר, ואני בתוכם. מעלות רבות ללימוד זה, ובראשם – ההתקשרות לרבי מלך המשיח על-ידי לימוד תורתו. בנוסף לכך, כאשר לומדים את אגרות הקודש של הרבי, לומדים לדעת את שיטתו והסתכלותו של הרבי מלך המשיח על תחומים שונים בחיי היום-יום, שבדרך כלל אינם באים לידי ביטוי בשיחות ובמאמרים.

מלבד כל זאת, ישנה מעלה מיוחדת בלימוד האגרות לפי סדר כתיבתם, שכן בדרך לימוד זאת ניתן להבחין בבירור כיצד הרבי 'חיי ו'קאָד' בנושא מסויים בתקופה מסויימת, וללמוד כיצד צריך לחיות נושא שהזמן גרמא. כל נושא שיש בו לרבי 'קאָד', הרי כל יהודי שיעמוד בקשר עם הרבי באותה תקופה יזכה לשמוע על הנושא ההוא. לא משנה אם אותו

פרלוב לרבי. במכתבו פירט את כל ההידורים שעלו ברעיונו, ושאל את הרבי אם יש הידורים נוספים שראוי להקפיד עליהם במקווה החדש.

בז' אלול תשי"ב שלח לו הרבי מכתב ארוך, כשבין השאר כותב הרבי: "נהניתי במאוד במה שמתקנים את המקווה במחנם הטי' על פי הוראות כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נייע. . . ואין כדאי להמשיך את העניין יותר מהמוכרח". בהמשך המכתב מעיר הרבי על הידורים נוספים שאפשר להכניס במקווה החדש, ומסיים "והשם יתברך יזכנו, אשר על ידי האתערותא דלתתא בהוספת טהרה בעולם, נזכה בקרוב ממש למילוי היעוד, וזרקתי עליכם מים טהורים, כי מקוה ישראל ה'".

בהתאם להוראת הרבי שלא למשוך את העניין יותר מהמוכרח, ניגש הרב פרלוב בזריזות למלאכה, ובסיוע אחד ממקורביו (שמוזכר במכתב הרבי שלהלן: "נהניתי ממה שכתב שהאברך. . . השתתף וסייע לו בתכנית המקווה, אשר מלבד הענין עצמו, הרי צריך לחפש כל דבר של קירוב לחזקו במצבו ביהדות ובהשתתפותו בעניני חב"ד"), הצליח להשלים בתוך כמה חודשים את בניית המקווה.

באמצע החורף, המקווה כבר הייתה מוכנה, אך במילאנו עדיין לא ירדו גשמים. למרות שבדרך כלל בתקופה זו יורדים גשמים עזים במילאנו, באותה שנה נסגרו ארובות השמים.

בחודש שבט כתב הרב פרלוב לרבי על הבצורת הפוקדת את מילאנו, ואשר בשלה המקווה אינו יכול להתחיל לפעול. הרבי השיב לו במכתב מיום כ"ז שבט תשי"ג, בו מתייחס לאברך הנ"ל שסייע לו בתכנית המקווה, ולקראת סיומו כותב: "תקותי שלעת קבלת מכתבי כבר ירדו גשמים ויוכלו להשתמש בהמקווה, ובקשר עם זה כדאי לעשות תעמולה עוד הפעם בעניני טהרת המשפחה, אשר אי אפשר בלאו הכי, שבזה תלוי בריאות הילדים הנולדים ואפילו של הבעל ואשתו וכו'".

כחודש חלף מאז נשלח מכתבו של הרבי, והגשמים מיאנו לרדת במילאנו. הרב פרלוב, שחיה לרגע בו יוכל להשתמש במקווה הבנוי על פי שיטת הרבי הרש"ב, החל לברר האם ניתן להכשיר את המקווה בקרח מלאכותי במקום במי גשמים. הוא כתב על כך לרבי, וקיבל את המענה שלהלן:

"מה שכתב בענין המקווה אם להכשירה

במחשבה עמוקה יותר, אפשר

לראות עד כמה דואג הרבי

שלא תצא תקלה מתחת ידי

שליחיו, שכאשר אחד

משליחיו בונה מקווה,

ומחוסר שימת לב מחסיר

פרט מסויים הנדרש לכשרות

המקווה – הרבי דואג שלא

ירדו גשמים באותו אזור, כדי

שלא תצא מכשלה מתחת ידיו

של שליח הרבי, באם יטבלו

במקווה לפני שיושלם החסרון

בקרח מלאכותי. הנה יודע ששקלא וטריא בזה באחרונים, ורבו המכשירים. . . אבל בכל זאת, קשה עלי לתקוע עצמי לדבר הלכה, ובפרט בענין מקווה שמשתדלים לצאת ידי כמה וכמה דיעות, ונוסף – בשאלתו – שהרב הספרדי אמר בפשיטות שזהו אסור, ואם כן, יעורר תמי' אם יכשיר. וכיון שבטח עדיין קיימת המקווה האחרת במחנם, הנה יש לתקנה עד כמה שאפשר ולהשתמש בה. ובטח ירחם השי"ת וירד הגשם מן השמים והרווה את הארץ".

בסיום המכתב כותב הרבי משפט נפלא, שכאשר קראתי אותו, הבנתי שבסדרת מכתבים זו מסתתר מופת מדהים של הרבי. וזה לשונו של הרבי:

"עלה ברעיוני, שאולי עדיין חסר מה בהמקווה שלהם, וזה מעכב הגשמים. וכדאי לבדוק כל עניני עוד הפעם".

למען האמת, גם אם הסיפור היה מסתיים בנקודה זו, ולא היינו נודעים מהאגרות על המשך הסיפור, היה במשפט זה כדי לעורר התפעלות: חורף שלם עובר על מילאנו ללא גשם – דבר נדיר ביותר! – והרבי קובע שמה שמעכב את הגשם הוא חסרון במקווה שבונה שליח חב"ד במקום.

במחשבה עמוקה יותר, אפשר לראות עד כמה דואג הרבי שלא תצא תקלה מתחת ידי שליחיו, שכאשר אחד משליחיו בונה מקווה,

ומחסיר פרט מסויים הנדרש לכשרות המקווה – הרבי דואג שלא ירדו גשמים באותו אזור, כדי שלא תצא מכשלה מתחת ידיו של שליח הרבי, באם יטבלו במקווה לפני שיושלם החסרון.

ובמבט כללי אפשר לראות בסיפור זה ביטוי לאמונה היהודית הקובעת ש"בשבילי נברא העולם": בסיפור זה רואים כיצד העולם משנה את טבעו בשביל קיום המצוות של בני ישראל.

בעיון באגרות הקודש מצאתי גם את המשכו הנפלא של הסיפור: בחודש סיון הודיע הרב פרלוב לרבי שסוף סוף הכל בסדר, האוצר מלא והמקווה פועלת. אלא שהוא שכח לציין האם אכן ירדו גשמים, או שנמצא פיתרון אחר.

מכיוון שברעיונו של הרבי עלה כבר שכאשר יתקנו את המקווה ירדו גשמים, היה חשוב לרבי לדעת האם אכן היו אלה מי גשמים. הרבי שלח איפוא מכתב לרב פרלוב, בכ"ט סיון, בו הוא כותב: "נהניתי למה שכתב על דבר המקווה שהכל בטוב, ולפלא שלא הזכיר באיזה אופן נקוו המים, אם מי גשמים או כו' – ובהתאם למה שכתבתי לכת"ר ש"י מכבר, ובודאי ימלא במכתבו הבא".

בכ"ג מנחם אב, אנו מוצאים את מכתבו של הרבי עם הסיום הנפלא של הסיפור: "בנועם קבלתי מכתבו מט"ו מנחם אב, והרגיע את רוחי במה שכתב שבאוצר המקווה נתמלאו בערך תשע מאות ליטר מים מי גשמים (ורק אחרי זה הוסיפו עליהם כו').

אני בטוח שסיפורים כאלה מסתתרים למאות בין כרכי האגרות קודש, ואשמח מאוד לשתף את הקוראים בסיפורים נוספים שאזכה להבחין בהם.

בשולי הדברים אביא סיפור נוסף הקשור לאגרות הנזכרות, ואשר אירע עם הרב ישע"י כהן, שליח הרבי ורבה הראשי של קזחסטאן (את הסיפור שמעתי מידידי ר' אברהם רייניץ, ששמע מהרב כהן את פרטי המעשה):

לפני שנים ספורות בנה הרב כהן מקווה בבירת קזחסטאן, אלמא-אטא. בניית המקווה הסתיימה בתקופת הקיץ, תקופה המשופעת בגשמים באזור קזחסטאן. באותו קיץ לא ירד גשם, וגם כאשר החל החורף בושש הגשם לבוא. הייתה זו תופעה יוצאת דופן, שכן מעולם לא עבר קיץ שלם ללא גשם, ומה גם שהגיע חודש חשון ועדיין לא ירדו

גשמים.

הרב כהן, שתמה על תופעת הטבע המוזרה שמונעת ממנו לפתוח את המקווה, החליט ללמוד את אגרות הקודש של הרבי בנושא המקוואות. כאשר הגיע לאגרת הנזכרת שנשלחה לרב פרלוב ומתייחסת לאותו מקרה, החליט לבדוק אם גם אצלו יש בעייה במקווה.

הוא התקשר לאחד המומחים הגדולים ביותר במקוואות, פירט לפניו את מבנה המקווה, ושאל מה הוא יכול עוד להדר. הלה מנה לפניו מספר הידורים שניתן להוסיף למקווה, והרב כהן מיהר לבצע את כל התיקונים. בלילה למחרת החל לרדת גשם שמילא את חציו הראשון של אוצר מי הגשמים.

לאחר שחלפו כמה ימים והגשם לא המשיך, הבין הרב כהן כי עדיין יש מה לשפר. הוא נזכר, שכאשר בנו את אמת המים המוליכה את מי הגשמים לתוך האוצר, הוא אמר לפועלים לעשות את התעלה ממלט רך (תערובת ביחס של 12 מנות חול למנת מלט), אך מכיוון שלא היה יכול לעמוד על גביהם באותו יום – עלה בלבם החשש שמא הפועלים לא עשו לפי ההוראות. הוא ניגש לשבור את תעלת המים, ונוכח לדעת שאכן הפועלים לא צייתו להוראותיו ובנו את התעלה ממלט קשה. הוא בנה שוב את התעלה, והפעם לפי כל כללי ההלכה. לאחר מכן שאב את כל המים שכבר הגיעו לאוצר מי הגשמים בתעלה הישנה, ייבש את המקום והמתין לגשם חדש.

שעות ספורות לאחר שסיים ליבש את אוצר מי הגשמים, החל לרדת גשם והאוצר התמלא עד לחציו. שוב חלפו כמה ימים ולא

עובדה זו בלבד יכולה ללמד

אותנו כיצד צריך להיות

ה'קאץ' שלנו בענייני גאולה

ומשיח, שהרבי ציווה עלינו

להתעסק בהם בחיות מיוחדת

בכל רגע – שבאמת לא יהיה

אדם שאנו עומדים איתו

בקשר מבלי שנבשר לו את

בשורת הגאולה, ובכל

הזדמנות נעלה את הנושא

הזה, בו אותו אנו צריכים

לחיות בימים אלה

גשם, והרב כהן ניגש לבדוק מה עוד אפשר לשפר במקווה. הוא נזכר שלא השגיח על הפועלים גם כאשר הם בנו את התעלה המובילה את מי הברז אל הבור העליון של המקווה. עוד באותו יום שבר את התעלה הישנה, בנה חדשה לפי כל כללי ההלכה, והמתין לגשם. באותו לילה, לאחר שסיים שיעור תורה בבית חב"ד, אמר יחד עם משתתפי השיעור 'לחיים' לזכות סיום בניית המקווה לפי כל ההידורים. למחרת בבוקר החל לרדת גשם שוטף, אוצר מי הגשמים התמלא כולו והגשם המשיך לרדת עד שהבור

העליון כמעט והתמלא, ויכלו לטבול במקווה של מי גשמים ממש.

מהסיפור הקודם למדנו, שהרבי הוא שדואג לשליחיו שלא תצא תקלה מתחת ידיהם, וכאשר בונים הם – מתוך מסירות נפש – מקווה טהרה, ומבלי משים החסירו פרט בכשרות המקווה, הרבי מסדר את העניינים כך שלא ירד גשם באותו מקום, עד שהחסרון יימצא ויתוקן, ומיד אחר-כך דואג הרבי להוריד את הגשמים הנחוצים.

ההוראה והלקח אלינו היא פשוטה: כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל היהודים, כדי שיוכלו לקיים תורה ומצוות, ולכן כאשר אנו נתקלים במצב בו נראה לרגע שהעולם מפריע לקיום התורה והמצוות, עלינו לדעת שמדובר בניסיון בלבד, שכאשר נתגבר עליו, יתבטל ממילא ונראה שלא זו בלבד שהעולם לא מפריע, אלא עוד זאת שהעולם מסייע.

ואם כך בכל עניני תורה ומצוות – על אחת כמה וכמה במבצעי הקודש של הרבי מלך המשיח, ובמבצע משיח בפרט, שהרי זוהי מטרת העולם מתחילת בריאתו, כמאמר רז"ל "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים – זה רוחו של משיח". לא ייתכן שמציאות העולם תפריע לפרסום בשורת הגאולה, ובפרט לאחר שהרבי העיד שהעולם כבר מוכן. העולם מחכה שאנחנו נפעל, וברגע שאנחנו נפעל כראוי וברוח שיחותיו הקדושות של הרבי, הרי לא זו בלבד שהעולם לא יתנגד, אלא שהעולם יסייע להפצת בשורת הגאולה, עד שנגיע לקיום הייעוד "לתקן עולם במלכות ש-ד-י", שנראה במוחש אין שהעולם מסייע לאלוקות, בהגלות נגלות עליו הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח תיכף ומיד ממש.

כוס תנחומין

בצער רב ובכאב עמוק משתף אני בצערו ובאבלו של חברי היקר, מנהל בית חב"ד ומפיץ בשורת הגאולה בבורסת היהלומים, מסור ונתון לענייניו של הרבי מה"מ

הרב **חגי הלוי** שי"

בהילקח ממנו אביו היקר ר' חיים ע"ה

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ומעתה אך ששון ושמחה ישיגו אותך תמיד, ובקרוב ממש נזכה לראות בנבואת הרבי "הנה הנה משיח בא", אז יקוים הייעוד "ובלע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים"

אליעזר פריגן ומשפחתו

דרוש

אברך נמרץ עם נסיון ביחסי ציבור
ובעסקנות ציבורית לניהול מוסד
חשוב בקראון הייטס
תנאים נוחים למתאים

טלפון: 0134-363 (718)

ביפר: 967-0770 (917)

חגיגת "דידן נצח" בליובאוויטש

חשיפת פרשייה עלומה
בתולדות בית הרב,
שהתרחשה בשנים תרס"ב-
תרס"ג • הסיפור המלא של
מאסרו של חתנו של הרבי
מהר"ש וגיסו של הרבי
הרש"ב, הרה"ח ר' משה
הכהן הארנשטיין, עגמת
הנפש ויסוריו של הרבי
הרש"ב מכך והשתדלותו
הנמרצת להוציאו לחפשי •
הנצחון במשפט וחגיגת
ה"דידן נצח"

מאת: י. סופר

השריפה והעלילה

להחסידי* ר' משה הכהן הארנשטיין חתנו של הרבי מהר"ש וגיטו של הרבי הרש"ב היה בית חרושת לניסור קורות ונסרים ליד תחנת הרכבת בעיירה יעלניא שבמחוז זאולענסי בתחילת חודש חשוון תרס"ב פרצה שריפה בבית החרושת שלו ובית החרושת יחד עם מחסני הנסרים עלו באש ונשרפו כליל. בית החרושת של הר"מ הארנשטיין לא היה מבוטח בביטוח על שריפות וכיו"ב, ולכן ההפסד נפל כולו על כתפיו של הר"מ הארנשטיין.

אך בזאת עדין לא נסתיימו צרותיו של הר"מ הארנשטיין. ליד בית החרושת ומחסניו של הר"מ הארנשטיין, היו גם מחסניו של אחד הפריצים שבאזור שהיה שונא ישראל מובהק, והיה מידידו הקרובים של צורר היהודים העורך דין הרוסי שמאקאו ימ"ש, שהיה ידוע בשנאתו המובהקת ליהודים.

ולכן, אף שלמחסניו של הפריץ לא נגרם כל נזק מהשריפה, בכל זאת הוא הלך יחד עם ידידו העורך דין שמאקאו ימ"ש, והעלילו שהר"מ הארנשטיין היהודי שרף בכוונה תחילה את מחסניו כדי שגם מחסניו של הפריץ יישרפו יחד עם מחסניו.

וזאת על אף שכאמור בית החרושת ומחסניו של הארנשטיין לא היו מבוטחים בביטוח על שריפות, ואם כן הרי לא היה מקום לחשוד את הר"מ הארנשטיין שהוא הבעיר את השריפה בעצמו כדי לגרום נזק לפריץ ולהזיק בכך גם לעצמו.

אך שונאי ישראל הללו לא התחשבו בזה, והעלילו עליו שעשה זאת בכוונה תחילה.

העלילה הכפולה!

יחד עם עלילה זו צירפו עלילה נוספת גם על היהודים הגרים מחוץ לתחום המושב. כידוע באותה תקופה היתה ברוסיא גזירת תחום המושב, שאסרה על היהודים להתיישב בערים הגדולות, ורק למי שקיבל רשיון מיוחד היה מותר להתיישב בערים הללו.

באותו זמן נתפסו עשרות יהודים, שקיבלו תעודות שהיה מחוץ לתחום המושב שלא כדין, ונתנו אותם אל בית הסוהר.

הצורר שמאקאו ימ"ש מצא כאן מקום לבנות בנין של אשמה על הר"מ הארנשטיין בפרט, יחד עם כל היהודים הגרים מחוץ לתחום המושב, באומרו אשר מהמקרה של הארנשטיין רואים אנו את הסכנה הנשקפת לנו מהיהודים הגרים מחוץ לתחום המושב. ועל פי פקודת הקטיגור של העיר סמולענסק

(ידידו של העו"ד שמאקאו) נלקח הר"מ הארנשטיין אל בית הסוהר, וכל הערבונות שרצו לתת לא הועילו

"פליאות ההשגחה העליונה"

כאשר נודע לרבי הרש"ב על כך (שהם צירפו את העלילה על גיטו הר"מ הארנשטיין יחד עם העלילה על היהודים הגרים מחוץ לתחום המושב, הוא התבטא שזה "רמז פליאות ההשגחה העליונה", דבר זה יראה במוחש כי אך ורק עלילות ותואנות מחפשים על היהודים, וזה מוכיח שגם העלילה על אלו שנאסרו מחוץ לתחום המושב אינה אלא פרי שנאה ומשטמה!.

הרב משה הכהן הארנשטיין

השתדלותו הנמרצת

של הרבי הרש"ב

כאשר נודע לרבי הרש"ב אודות מאסרו של גיטו הר"מ הארנשטיין ושל היהודים הגרים מחוץ לתחום המושב, החל הרבי מיד להתעסק בזה בכל המרץ.

ומלבד זאת ששלח את בנו הרבי הרי"צ באמצע חודש חשוון תרס"ב להשתדל בענין, בנוסף לכך נסע הרבי הרש"ב בעצמו בתחילת חודש כסלו תרס"ב למוסקבא שם שהה למעלה משבועיים. ולאחר השתדלות מרובה שהוכתרה בהצלחה, שוחררו כל היהודים שמחוץ לתחום המושב ממאסרם.

בעת שהותו במוסקבא כתב אז הרבי הרש"ב ביום ט"ז כסלו תרס"ב את אגרת הקודש המיוחדת ליי"ט כסלו.

אך גיטו של הרבי הר"מ הארנשטיין עדיין נשאר במאסר, כי החוקר בעיירה יעלניא סיבך את העניינים, והרבה למשוך ולסחוב את החקירה כדי לענות אותו.

ולצורך זה נסע הרבי הרש"ב לפעטרבורג גם שם שהה למעלה משבועיים, וחזר לליובאוויטש בז' טבת תרס"ב.

זהו חסד עליון

משך כל הזמן השתדלו בני המשפחה לא להודיע אל הרבנית רבקה (זוגתו של הרבי מהר"ש ואמו של הרבי הרש"ב) אודות זה שחתנה הר"מ הארנשטיין נמצא במאסר.

באחד המכתבים מתבטא על כך הרבי הרש"ב אמי מורתי הרבנית תחיי לא יודעת מזה, זהו חסד עליון!

עגמת נפשו

של הרבי הרש"ב

על אף השתדלותו של הרבי הרש"ב נסחבה החקירה בעיירה יעלניא משך זמן רב, ובמשך כל זמן זה נשאר הר"מ הארנשטיין לשבת בכלא. דבר זה הביא עגמת נפש מרובה לרבי הרש"ב, עד אשר גם לאחר חזרתו מפעטרבורג לא קיבל אנשים ליחידות למשך כשבועיים. ובמשך ארבעה חמשה שבתות לא אמר מאמרי חסידות.

אודות העגמת נפש מספר הרבי הרש"ב בעצמו¹:

אודות עסק גיסי שיי, לעת עתה אין כל חדש, העגמת נפש מזה הוא בלי שיעור, וזה מטריד מאד (ומחמת זה לא כתבתי לכם מזמן, כיון שעסוקים הננו מאד בעסק זה, וזה מטריד את המוח ואת הלב).

החוקר (בעיירה יעלניא) נמצא עכשיו בחופשה, וחוקר אחר הגיע במקומו. ואנו מקווים שחוקר זה לא יהיה להוט בזה.

ותקוותינו להשיי"ת שיעזור לנו בזכות כ"ק רבותינו הקדושים זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וישחרר אותנו בקרוב.

ובמכתב שני כותב²:

אחר הימים טובים סבבנוי טרדות רבות ועצומות בריבוי עגמת נפש רח"ל, אשר אינם נותנים לי מנוחה נפשית וגופנית מהעסק ביש של גיסי הר"מ שיי, אשר בשביל זה הייתי יותר מחודש ימים במאסקווא ופעטרבורג, ולעת עתה אין חדשות. והשיי"ת ירחם עלינו ויוציאנו בקרוב מן המיצר אל המרחב בזכות כ"ק אבותינו הקדושים זצוקלה"ה נ"ע זי"ע"א.

עסקנותה וצורה של הרבנית חיה מושקא

הרבנית חיה מושקא אשתו של הר"מ הארנשטיין ובתו של הרבי מהר"ש היתה הרוח החיה בעסקנות זו להוציא את בעלה מהמאסר.

באחד ממכתביו מתאר הרבי הרש"ב את עסקנותה הנמרצת ואת הצער והיסורים שעברו עליה ועל בעלה הר"מ הארנשטיין³:

מה אומר לכבודו, הצער והעגמת נפש שלנו אין די באר, ומעולם לא עלה על דעתנו יסורים כאלה רח"ל. זה ארבעה חדשים אשר (גיסי הר"מ הארנשטיין) יושב במאסר רח"ל, וסבל מקור, עד אשר אחותי תח"י [הרבנית חיה מושקא אשת הר"מ הארנשטיין] פעלה להסיק חדרו יותר משאר החדרים, זה שלושה שבועות שלא בא לתוך פיו דבר לח, תה אינו שותה מהמיחם שלהם, וחלב שלחו לו ללא חתימה ולא שותה, ובדרך כלל הוא נחלש מאד ואינו יכול לאכול ולשתות.

בכל משך הזמן אחותי תח"י איננה נחה ושקטה, ותמיד היא בנסיעות, והיא כל העסקנית בכל העסק, הולכת ומתחננת על נפשה לפני כל השרים הגדולים והקטנים, והמה מדברים כפי העולה על רוחם דברים אשר כבד מאד לשמוע, ובפרט לנפש עדינה כמוה.

והרבי הרש"ב מסיים בתפילה:

אנא ה' חוס ורחם עלינו בזכות כ"ק אבותינו הקדושים עבדיך הנאמנים אשר הלכו לפניך ומסרו את נפשם על קדושת שמך, תזכור נא זכותם לבניהם אחריהם להצילם מפיות האריות, יהיה רצון מלפניך שומע בקול בכיות, שתשיב דמעונו בנאדך להיות ותצילינו מידי הרשעים, ותגאל את גיסי בגאולה שלימה בקרוב.

הסחבת שבחקירה

החקירה המשיכה להיסחב ולהימשך עד אמצע אדר ראשון תרס"ב, שאז סוף סוף נגמרה החקירה, אך גם לאחר גמר החקירה עדין לא הוציאו את הר"מ הארנשטיין לחפשי מן הכלא.

הרבי הרש"ב מספר על כך באחד ממכתביו⁴:

מקום שבימים אלו, החוקר יסיים את החקירה, אך מה יהיה לאחר מכן איננו יודעים, החוקר אומר שעדיין לא יוציאו אותו. אך תקוותינו להשייית שנפעל שיוציאו אותו עם ערבות. השייית ירחם ויעזור שנוכל לבצע

את זה.

מחותני ש"י (הרה"ח ר' זלמן הארנשטיין אביו של ר' משה הארנשטיין) היה בשבוע שעבר בסמולענסק והוא התעסק בזה. אנחנו חושבים למסור את העסק הזה אל העורך דין פליוואקע ממוסקבא.

ובמכתב שני מוסיף הרבי הרש"ב לתאר את הסחבת שבחקירה⁵:

בדבר גיסי ש"י לעת עתה לא נגמרה החקירה, על אף שהקטיגור הראשי ממאסקווא כתב חמשה מכתבים להקטיגור של סמולענסק שימחרו לגמור את החקירה. והקטיגור של סמולענסק ציווה כן את החוקר, אומנם הציווי היה בחלישות באופן שהוא עדיין יכול לעשות כרצונו. וזה בא מרשעת הקטיגור (של סמולענסק) שרצונו למשוך את הדבר בכוונת רשע בשני דברים: א. שבינתיים הוא יושב במאסר רח"ל. ב. שהמשפט לא יתקיים בחודש מרץ, כי בעיירה יעלעניא מגיע בית משפט האזורי רק פעמים בשנה בחודש מרץ וספטמבר.

כפי הנראה הקטיגור הראשי של בית המשפט העליון דעתו ולבו לטובתנו, אמנם הקטיגור של סמולענסק הוא בחרון אף ומרשיע הרבה. השם יתברך ישבור את גאון עוזו, וידכאו וישפילו עד לעפר.

אנו מקוים שבכל זאת יגמור את החקירה בקרוב אי"ה, אמנם מה יהיה אחר כך, הקטיגור של סמולענסק אומר שלא יניחו אותו חפשי ח"י עד שיקבלו על זה צו מפורש מהקטיגור הראשי של בית המשפט העליון במוסקבא, ומי יודע אם יתצרה על זה.

הגענראל אזמידאו אשר מכיר את משפחתנו היטב מפה, אומר שהוא יוציא אותו על ערבות שלו, והבטיח שיעשה כל אשר ביכולתו לטובתנו בע"ה. וכן פקיד בית המשפט משתדל לטובתנו, אבל בין כה וכה לא פעל מאומה על הקטיגור וה' יודע מה שיהיה מזה.

סיום החקירה

באמצע אדר ראשון תרס"ב נסתיימה סוף סוף החקירה, אך עדיין לא שיחררו את הר"מ הארנשטיין (עד אמצע חודש אדר שני תרס"ב).

הרבי הרש"ב מספר על כך⁶:

בדבר גיסי ש"י, החקירה ודרישה נגמרה, אמנם אינו נותן העתקות [מהחקירה] אשר נחוצים להסתירם בעז"ה. גם דרש גיסי ש"י מאת החוקר שיקרא כמה מהעדים שיעידו לפניו פנים אל פנים, אך החוקר אינו רוצה.

ה"ר זלמן ש"י (אביו של הר"מ הארנשטיין) כעת ביעלנא עם עורך דין, ועוסקים בזה לקבל העתקה של החקירה, וכאשר ישיגו זאת בעז"ה יסעו אי"ה למוסקבא להשתדל שם שלא יהיה כתב אשמה. והשייית יעזור לנו בזכות כ"ק אבותינו הקדושים צוקללה"ה נבג"מ זי"ע שיתבטל המשפט בקרוב לגמרי מכל וכל, אמן כן יהי רצון.

השחרור מהמאסר

במוצאי ש"ק כ"א אדר שני מודיע הרבי הרש"ב על שחרורו הקרוב של גיסו הר"מ הארנשטיין⁷:

אודה לה' על פדות נפש גיסי ש"י, אשר היה תזכיר בבית המשפט ביום רביעי העבר, והחליטו שיוציאו אותו בערבון של אלף רובל כסף, הערבון ניתן לבית המשפט ביום חמישי, אמנם בית המשפט בסמולענסק אינו מאמין ואינו סומך על המברק, והתעסקו בזה אתמול בסמולענסק, ואינני יודע אם בית המשפט [בסמולענסק] שלח מברק לשאלו אודות אמיתת המברק, או שמא ימתינו עד שיבואו הניירות.

בכל המשפט ומכל גביות העדות אין שום האשמה ח"י על גיסי ש"י, רק עד אחד הראה [העיד] לא טוב, אך גם זה אינו דבר גדול כל כך. פרטי הדברים איך היה במוסקבא בבית המשפט אינו ידוע לנו. בכל אופן המשפט יהיה בחודש ספטמבר. והשייית יגאלהו בגאולה שלמה בזכות כ"ק אבותינו הקדושים.

וביום כ"ג אדר שני תרס"ב מודיע הרבי הרש"ב שגיסו הר"מ הארנשטיין כבר יצא חופשי ממאסרו⁸:

גיסי ש"י יצא ת"ל לחפשי בערבות של אלף רובל כסף, סכום הערבות מראה שאין הענין גדול, ובאמת בהחקירה ודרישה אין שום דבר המראה ח"י אשמת גיסי ש"י, ורק הרשעות היא שגרמה שלא בטלו את זה לגמרי. ות"ל שהניחו אותו חפשי, מחר אי"ה הוא בא לפה [לליובאוויטש].

ממכתביו אלו נראה שהר"מ הארנשטיין השתחרר ממאסרו בין כ"א לכ"ג אדר שני.

תוצאות המשפט

– "דין נצח"

כאמור לעיל נדחה משפטו של הר"מ הארנשטיין עד לחודש ספטמבר, שחל בחודש תשרי שנת תרס"ג – אשר אז מגיע בית המשפט האיזורי לעיירה יעלעניא.

שיחות קודש עמוקות. חלק מהשיחות נרשמו ע"י הרבי הריי"צ (ונדפסו בפירסום ראשון ב"בית משיח" גליון 342), ובסוף רשימתו כתב "המשך יבוא", אך לפועל כנראה לא סיים לרשום את השיחות.

באמצע אחת השיחות קודש גיהק ופיהק אחד הנוכחים, פנה אליו הרבי הרש"ב, ואמר דברים חריפים ביותר:

אמרו לו אתם כבר כנראה כבר לא שייכים לדבר אמיתי, רק לדברים מתוקים, אתם כבר תמותו ללא תשובה! הייתי אומר לכם שתמצו למות לפני שמישיח יבוא, אז לכל הפחות תוכלו לקום לתחיית המתים!

הקשיבו יהודים!

אלו דברים שנוגעים מאד

באמצע דבריו הפסיק הרבי הרש"ב ואמר להנוכחים: הקשיבו יהודים למה שמדברים עמכם! אתם יודעים די טוב שלא בכל פעם הנני מדבר, ולא בכל פעם אני מספר מעשיות, בדרך כלל אינני דברן גדול, אני יכול לשבת במסיבה זמן נכון ביותר, ולא לדבר. אלא שכעת הוא זמן המוכשר לזה, לכן מבקש אני לטובתכם להקשיב, ולקלוט את הדברים בפנימיות ממש, אלו עניינים שנוגעים מאד! וסיים את דבריו:

"תומכי-תמימים" בואו לכאן והקשיבו למה שנוגע לכם להקשיב, בהגבלות שלכם צריכים אתם להרגיש את הבלי גבול, רק שתשמרו את הגבול אזי ממילא יאיר בכם אור הבלי גבול באמת, ושתקלטו את כל הדברים שאפשר לקלוט מהבלי גבול מה שחסידות יכולה לפעול שיפעל בכם באמת! כאשר הרבי הרש"ב סיים שיחה זו זעקו כל התמימים והחסידים: אמן אמן!

(* בהבא לקמן ראה מבוא לקונטרס ומע"ן ע' 10, וע' 14, וראה גם חנוך לנער ע' 14. תולדות התמימים פרק לז (כרס חב"ד מס. 3 ע' 54). האגרות קודש שהובאו לקמן באו בעיבוד לשוני קל, למען ירוץ בו הקורא.

(1) אגרות קודש ח"ג ע' שכ (כאן בתרגום חפשי מאידיש).

(2) שם ע' שכאב.

(3) אג"ק ח"ג שם ע' שכזז.

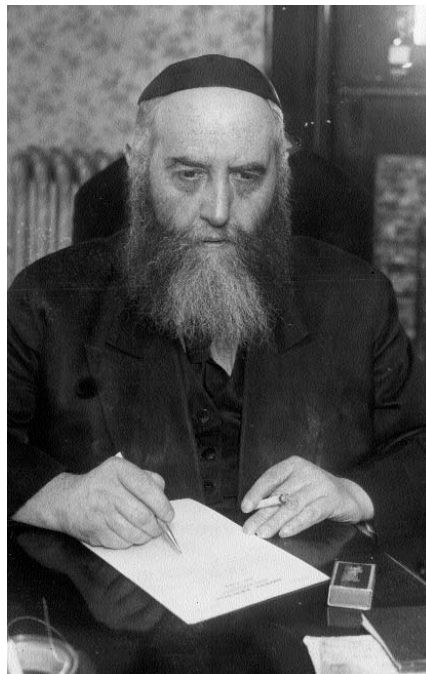
(4) אג"ק ח"ג ע' שכה (תרגום חפשי).

(5) אג"ק ח"ג שם ע' שכו (תרגום חפשי).

(6) אג"ק שם ח"ג ע' שלב.

(7) אג"ק שם ע' שמו.

(8) אג"ק שם ח"ג ע' שמוב.

כסף עבור הריקוד. גם החסיד ר' מנחם מענדל גוראריי והרבי הריי"צ קנו ריקוד כל אחד בסכום של עשרה רובל כסף.

אני יודע

עם מי אני מתעסק!

לאחר מכן פנה הרבי הרש"ב לבנו הרבי הריי"צ ושאל אותו: מדוע אינך לוקח מאומה (לומר לחיים)?

והרבי הריי"צ (שכבר היה לאחר שתייה מרובה של משקה) השיב: כי לא נותנים לי.

והרבי הרש"ב מזג בעצמו משקה לבנו הריי"צ. אך כמה מהמסובים העירו לרבי הרש"ב שבנו הריי"צ כבר הקיא הרבה, והרבי הרש"ב ענה להם: אני יודע עם מי אני מתעסק!

והרבי הרש"ב פנה לגיסו בעל השמחה הר"מ הארנשטיין, ואמר לו:

ישנם טיפשים שחושבים שהוא (הרבי הריי"צ) שיכור, ושיכור גם כשהוא מפוכך, נו, האם הוא שיכור? תראה להם! הרי להבין לא רוצים, רק לומר, ולומר את מה שלא צריך לומר, תמשיכו לנגן, תמשיכו לנגן.

אתם כבר תמותו

ללא תשובה!

לאחר מכן פתח הרבי הרש"ב באמירת

מה היו תוצאות המשפט לא נודע לנו עד עתה. אך לאחרונה התגלה בפירסום ראשון ב"בית משיח" (גליון 342 ע' 16) שיחתו של הרבי הרש"ב בעת שמחת הגאולה של הר"מ הארנשטיין, ובה מתאר כיצד חגגו את ה"דידן נצח", במוצאי שבת פי נח ב' דר"ח חשון תרס"ג.

החגיגה נחגגה במוצאי שבת בביתו של הרבי הרש"ב, בה התקיים באותו זמן אסיפת ת"ת [תלמוד-תורה] של העיירה ליובאוויטש. אך מצד גודל השמחה נערכה סעודה קטנה עבור למעלה מחמישים איש. תלמידי התמימים לא הורשו להשתתף במסיבה זו, רק חמשה תלמידים בעלי מנגנים הורשו להשתתף, כדי לנגן ניוונים חסידיים בעת המסיבה, תלמידים אלו ניגנו בעת המסיבה ניוונים נעלים ביותר, וכל המסובים נהנו מאד והפיקו רצון מהם. ובפרט החסיד ר' שמואל מיכל טריינין מפעטרבורג שהתפעל מאד על המראה ויצא מכליו לגמרי.

בעת החגיגה השתיה היתה כדת אין אונס, אך לגודל השמחה כל אחד הכריח את עצמו לשנות, וכולם רקדו יחד בקול רם.

הרבי הריי"צ מספר: רקדתי הרבה יותר מכפי כוחי, ומרוב השתיה ועירבוב המשקאות, והעיקר מרוב הריקודים כולם יחד פעלו עלי להקיא הרבה, ותיכף ומיד רווח לי, וזה היה השגחה פרטית ודבר בעתו, כי זמן קצר לאחר מכן החל אבי – הרבי הרש"ב – לדבר, וכך יכולתי להקשיב לדבריו הקדושים, אף שראשי עלי כגלגל ולא ידעתי את הנעשה סביבותי, בכל זאת דבקתי את עצמי לשמוע במוחי את הדברים.

הרבי הרש"ב קונה ריקוד

בתחילה אמר הרבי הרש"ב: לחיים! חיים עצמיים, כמו שחיים עצמיים הם, כפי שמונן וכפי שיונן אי"ה, וכל היהודים יקלטו זאת באמת. כך הנני מאחל לעצמי, והנני מקוה שבוודאי כך אכן יהיה בלי שום ספק!

אח"כ אמר הרבי הרש"ב שברצונו לקנות ריקוד, והכסף עבור הריקוד יהיה לטובת "קופת בחורים" (שנוסדה בקיץ תרס"ב), והרבי הרש"ב נתן עשרה רובל כסף, ויצא בריקוד יחד עם גיסו הר"מ הארנשטיין – הבעל שמחה.

לאחר מכן קנה גם החסיד ר' שמואל מיכל טריינין ריקוד, ושאל את הרבי הרש"ב כמה עליו לתת עבור הריקוד, ענה לו הרבי: זה הכלל, מעולם לא ירדה מעשרה (ע"פ מארז"ל (סוכה ה, רע"א): מעולם לא ירדה שכונה למטה מעשרה טפחים), ונתן עשרה רובל

"אחד היה אברהם"

המשיחיסט הראשון

שעדיין אינו יודע את זהותו של משיח. הייתכן שעדיין ישנו יהודי בעולם שלא כתב מכתב לרבי? הייתכן שהנך עדיין נחשב כנורמלי בעיני הבעלי בתים? עורו אחים עורו!

חלקו הראשון של הספר מוקדש לקורות חייו של ר' אברהם, סיפורים קטנים הנשזרים למסכת חיים מופלאה של חסיד גדול. להלן כמה אפיזודות הממחישות את אמונתו הטהורה של ר' אברהם ומרצו הגדול בפרסום דמותו של הרבי כמלך המשיח:

אני היום ילדתיך

מספר ר' לוי פריז: באחד מימי חודש ניסן הגיע הסבא ר' אברהם לבית הורי בכפר חב"ד ושאל את אימי האם יש קנקן משקה בבית. אימי, שחששה שחמיה עומד לערוך התוועדות פתאומית בבית הכשר לפסח, חככה בדעתה.

הסבא, שהבין לחששותיה, הרגיע אותה באמרו כי את ההתוועדות הוא עורך בבית הכנסת.

ר' אברהם נטל את קנקן המשקה וצעד לכיוון בית הכנסת.

אחר תפילת ערבית הניח ר' אברהם את הבקבוק על השלחן והכריז על התוועדות.

לשאלת החסידים מה יום מיומייס? לשמחה זו מה עושה? תוך שהם מעלים השערות שונות – השיב ר' אברהם בקול צלול: "היינט איז דער טאָג וואָס דער מלך המשיח איז גיבאָרן גיוואָרן" [=היום הינו היום בו נולד מלך המשיח].

וכך חגגו בכפר חב"ד לראשונה את התוועדות י"א ניסן.

(סיפור זה התפרסם לראשונה ב"בית משיח"

גיליון 305 עמ' 67)

יש והנך קורא ספר המתאר את דברי ימי החסידים בדורות קודמים, ותוהה לעצמך: איך היה ר' איציה דער מתמיד מסתדר בתקופתינו? איך היה ר' זלמן זעמער מרגיש לו נולד בדור השביעי? והיה אם יקלע ל-770 של היום...

את דמותו של ר' אברהם פריז כפי שמצטיירת מ"אחד היה אברהם", יכול אני לראות בקלות בעיני רוחי, משתלבת ביזיבוען זיבעצקי של דור השביעי. אין ספק שלו ר' אברהם עמנו היום, היה נושא בריש גלי את דגל האמונה הטהורה.

זעקת הירעבעי של ר' אברהם עולה מבין דפי הספר, חודרת כליות ולב, זועקת להתקשרות ול"הנחת עצמותו", לאהבה בשרית לאבינו רוענו ותובעת מתמים בן דורנו: הייתכן? שישנו יהודי אחד בעולם

באחד מימי החגים בהם שהה ר' אברהם פריז בעיר הולדתו באברויסק וצעד ברחוב העיר, ניגש אליו יהודי ובקשו שיכנס לבית המדרש כדי להשלים מנין לתפילת מנחה גדולה. כשנכנס ר' אברהם לבית המדרש מצא במקום את ידידו ר' אריה ליב שיינין, יושב מעוטר בטלית ותפילין ומתפלל באריכות. ר' אברהם ראה כי אם היו מצרפים לחשבון גם את ר' אריה ליב, היה למתפללים מנין גם בלעדיו.

כששאל אותם ר' אברהם מדוע אינם מונים את ידידו כעשירי למנין? השיבו לו שהבחור יושב על מקומו מאז שעות הבוקר, אינו רואה או שומע את הנעשה סביבו, ולכן חשבו שיצא מדעתו ולא ניתן לצרפו למנין...

או אז הבין ר' אברהם: ההבדל ביני לבין ר' אריה ליב הוא, שאצל הבעלי בתים אני עוד בדעה צלולה. מאורע זה, סיפר ר' אברהם לימים, פעל עליו שיתחיל להתעסק בעבודה ביתר שאת.

— זהו ר' אברהם פריז, כפי שדמותו עולה ומצטיירת מן הספר החדש "אחד היה אברהם" שיצא לאור לאחרונה בעריכת נכדו הרב אלי וולף, וסוקר את תולדות חייו. קורות חייו של ר' אברהם, המועלים על הכתב בשפה קולחת וברורה מציגות לפני הקורא דמות של חסיד חייל נאמן ומסור שאין העולם תופס אצלו מקום כלל. אם הנך עדיין נחשב "נורמלי" בעיני הבעלי בתים – עליך לעשות חשבון נפש נוקב. זוהי דרכו של ר' אברהם.

בקריאת הספר הנך נסחף למחוזות לב אחרים. נפתח בפניך עולמו הפנימי של חסיד שכל ישותו, כל ענינו ועסקו בעולם הזה הוא: להגדיל שם הרבי לפרסמו ברבים; שלא ישאר יהודי אחד שלא ידע על "הוד כבוד קדושת הרבי שליט"א מלך המשיח".

מיהו המלך המשיח?

מספר הרב יוסף הרטמן: הסבא ר' אברהם תבע בהתוועדותיו שלושה דברים: א. ללמוד חסידות בפרט ליקוטי תורה וטורה אור ומאמרים ושיחות של הרבי. ב. לציית לכל ההוראות של הרבי ללא סייג וללא הגבלות התמסרות מליאה תוך ביטול נפשי של כל הרצונות האישיים. ג. הפצת המעינות בין כל החוגים והסוגים כדי שמש"ח יתגלה בקרוב ויגאל אותנו. מיהו המלך המשיח? כמובן הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש.

מנהיגות חובקת עולם

תמיד היה משנן באזנינו: תפרסמו את גדולתו העצומה של הרבי. תספרו לכל על בקיאותו העצומה, בכל מקצועות התורה, תספרו על מנהיגותו חובקת עולם, תספרו על אהבת ישראל שלו. כאשר אנשים ונשים ילדים וקשישים ישמעו על הרבי, יתקשרו אליו, יכתבו לו מכתבים, יתייעצו עמו וכו' וכו'. כך יתקשרו אליו ואז הרבי יתגלה כמשיח של דורנו. כל מברק שלו לרבי התחיל ר' אברהם במילים "לכבוד הרבי מליובאוויטש מלך המשיח".

שיעור אחד, משיח אחד

מרגלא בפומיה של ר' אברהם: "צריכים לאחד את כל הבתי ספר של הרשת לבי"ס אחד, את כל כיתות הלימוד לכיתה אחת, את כל השיעורים לשיעור אחד, ומספיק מורה אחד שיחזיר בילדים כי הרבי מליובאוויטש הוא מלך המשיח".

כפי שר' אברהם אומר

הגבאי החסיד ר' יוחנן גורדון היה זה שעורך את ה"מלקות" אצל הרבי בכל ערב יום כיפור קודם תפילת מנחה. באחת השנים, לאחר ה"מלקות", פנה ר' יוחנן לרבי ואמר "דער אויבערשטער זאָל העלפין, זאָל שוין זיין ווי ר' אברהם זאגט" [=יעזור הקב"ה שכבר יהיה כפי שר' אברהם פריז אומר]. לשאלת הרבי מה אומר אברהם פריז, השיב ר' יוחנן: בסעודת ראש השנה, בדירת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, כיבד ר' שמואל לויטין את ר' אברהם לזמן ולברך ור' אברהם

סירב. לאחר מכן הסביר ר' אברהם לר"י גורדון את סירובו, באמרו כי הוא היה אומר ברשות אדמו"ר מלך המשיח. הסתכל הרבי על ר' יוחנן בחיך ואמר "אמן כן יהי רצון".

ראיתי את משיח

לא פעם אמר לי ולאחרים "ברוך ה' איך האב דערלעבט משיחין" [=ברוך ה' אני זכיתי לחיות ולראות את תקופת המשיח].

חלק חשוב ונכבד בספר הם המדורים "ועל לבם אכתבנה" – מכתבי ר' אברהם אל אחיו החסידים ובני משפחתו, ו"אנא נפשי כתבית" – מכתבי ר' אברהם אל הרבי. אין דמותו של ר' אברהם שלימה ללא הקריאה במכתביו אל חבריו החסידים, ובפרט מכתביו המרגשים אל הרבי שליט"א. מידידי, רעיו ומשפחתו, תובע ר' אברהם ללא הרף לחזק את התקשרותם לרבי, לכתוב לרבי, לאהוב את הרבי כאהבת אב ולשכוח על כל עניינם, "עד אשר יתפרסם ויתגדל שמו בכל העולם".

הגיע הזמן של התגלות מלך המשיח!

... כותב הוא במכתב ק', שהיו דורות של תנאים ואמוראים, צדיקים, שרצו בהתגלות אוא"ס ב"ה, אולם הקב"ה היה יושב בסתר עליון, וכעת הגיע הזמן שעצמות א"ס ב"ה חפץ להתגלות, ועל ידי מי: על ידיכם. אתם הרי יודעים מי ומה אתם, והרביים יודעים עוד יותר מי ומה אתם, מה אתם ישינים?!

זאת אומרת: הגיע הזמן של התגלות מלך המשיח. מה זה משיח – הרי כפי שהרבי שליט"א אמר, שמש"ח הינו נשמה בגוף, גוף שניתן לממש אותו עם ידיים גשמיות, וניתן לראות אותו וניתן לשמוע את מה שהוא אומר ומדבר – שכבר הגיע הזמן שצריך להיות צדק ויושר, הגיע העת של 'לתקן עולם במלכות שד"י' – והוא יבצע זאת בפועל, כל העולם יכיר בו ויקבלו את דבריו.

חסיד הוא זה. שמוטל עליו לגלות שישנו רבי בעולם, ולגלות מהו הרבי. החסיד ר' שמואל מונקעס תלה את עצמו על שער חצירו של הרבי, וכששאלו אתו ימה זאת? הוא השיב, שעל דלתו של החייט תולה

שלט האומר שכאן גר חייט, על דלתו של הסנדלר תולה שלט האומר שכאן גר סנדלר, ועל דלתו של הרבי צריך לתלות חסיד, כדי שיידעו שכאן מתגורר רבי.

מי היה ר' שמואל מונקעס – עם כניסתו ליחידות בפעם הראשונה הוא פעל על עצמו שכל דבר שהוא משתוקק לו, הוא לא יעשה זאת – וכאשר הוא תולה את עצמו על שער חצרו של הרבי הרי לא היה זה 'סתם-כך', זו היתה הדרכה!

תפקידו של החסיד הוא, לגלות שישנו רבי! כשם שישנה מצוה לגלות שיש בורא לעולם, כך ישנה גם מצוה לגלות שישנו רבי, כשם שאברהם אבינו גילה והסביר לכל הערביים שישנו בורא-עולם, כך על החסיד לגלות ולהסביר שהיה משה רבינו, ה'אנכי עומד ביניכם לבין אלקים', וכך גם ישנו אתפשטותא ... (חסר ההמשך)

הרבי של כל העולם

ערב החתונה, בשעה טובה ומוצלחת, נפגשתי במקוה עם תייר מברוקלין. שאלתי אותו: "האם אתה יודע על הליובאוויטשער רבי?"

הוא ענה: "כן!"

שאלתי אותו: "האם ראית אותו?"

והוא השיב: "כן, רבי יפה!"

אמרתי לו: "הוא לא רק רבי יפה. אלא

הוא הרבי של כל העולם."

אומר לי אותו תייר: "יהודי, אפילו חצי

עולם גם מספיק..."

אמרתי לו: "לא! הוא באמת ה'משה

רבינו של הדור".

ואז הוא עונה לי: "אל תדבר שטויות..."

הוא אוכל והוא שותה. הוא יהודי טוב."

מאוד העיק לי שאף אחד עוד לא יודע

מיהו הרבי שליט"א.

... כשאני רואה, שעדיין לא יודעים מיהו

הרבי שליט"א, זאת אומרת שח"ו זה יכול עוד

להמשך משך זמן רב... אתה בטח מבין עד

כמה מצער אותי מה שיקרה מזה.

אתה יודע, מענדל, מי אשם בזה?

האברכים שלנו! קומץ המקושרים... ואני

ואתה בכללם... זה שאנו מסתירים את הרבי

לעצמינו. מפחדים לדבר עליו, עד כדי-כך,

שאנחנו מסתירים אותו אפילו מעצמנו! בזה

שאנחנו לא חושבים עליו...

פרשת ה'כרוזים'

פרשה ידועה מתולדות ימי חייו של ר' אברהם, הזוכה לסיקור רחב בספר, היא פרשת ה"קול קורא":

התקשרותו העצמית של ר' אברהם לרבי הייתה כידוע מיוחדת במינה, לא רק בעומקה אלא גם בתוכנה. כידוע ר' אברהם התייחס לרבי כאל המלך המשיח. כבר בשנות הנשיאות הראשונות, ר' אברהם היה פותח כל מכתב אל הרבי במילים: "לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א". בדרך זו נהג גם לדבר על הרבי בכל התוועדות חסידיה שהשתתף בה, ותמיד ביטחון מוחלט שלא ניתן לחלוק עליו.

ר' אברהם טען, כי כשם שעד יו"ד שבט תשי"א, הרבי סירב לקבל עליו את הנהגת הנשיאות, ורק לאחר שכל אנ"ש מארץ הקודש ומכל רחבי תבל שלחו לו 'כתבי-התקשרות' נאות הרבי לקבל על שכמו את עול הנשיאות – כן הדבר גם בנוגע להתגלות הרבי כמלך המשיח. הדבר צריך לבוא ע"י 'אתערותא דלתתא', כאשר עם ישראל ככלל ואנ"ש בפרט, יתבעו מהרבי כי הוא יתגלה כמלך המשיח, הדבר יביא את הגאולה השלימה.

בראיון ל"בית משיח", המובא בספר, סיפר הרה"ח ר' יוסף הרטמן:

היה זה בעיצומו של חודש סיוון תשכ"ה. בהשגחה פרטית הייתי אצל חתני בפתח תקוה.

הסבא ר' אברהם עליו השלום ראני וקראני להתלוות אליו לבית הדפוס להביא "חבילות"

לא ידעתי במה מדובר. כמובן התלותי אליו עד לבית הדפוס שהיה באחד הרחובות הסמוכים לרחוב בר כוכבא. הוא ביקשני לשאת כמה חבילות עטופות בנייר חום עד לביתו.

בדרך סיפר לי כי הדפיס אלפי פתקים ובהם פורסם כי מלך המשיח הוא הרבי מליובאוויטש עם שמו המלא. כן הסביר לי: "כי כשם שהרבי סירב בתוקף לקבל עליו את הנהגת הנשיאות של תנועת חב"ד, במהלך שנת התשי"י ועד לי' בשבט התשי"א. רק לאחר שנוכח כי רובם הגדול של אנ"ש מכל הארץ ומחו"ל שלחו אליו "מכתבי התקשרות" בהם מביעים הם את ביטולם המלא והתקשרותם הנפשית אליו רק אז נאות להטיל על שכמו את עול הנשיאות.

כך גם בנושא משיח אמר ר' אברהם צריכה לבא התעוררות מלמטה. אם אנ"ש שיי' יתבעו, ידרשו, יבקשו מהרבי כי עליו להתגלות בתור מלך המשיח, הוא יתגלה".

הוא הלך לדפוס בשמחה, בהתלהבות ובחרדת קודש.

ביום שישי חיי' בסיוון תשכ"ה, העביר אלפי פתקים לידידו הטוב ר' ישראל קוק (ז"ל) שהיה הנהג של ישיבת תומכי תמימים ועסק במסירות נפש ב"מצע תפילין" בתל אביב, ור' ישראל חילק את "הפתקים" בתחנה מרכזית הישנה בתל אביב.

במקום נמצאים בערב שבת קודש אלפי נוסעים מכל הארץ כך שהייתה "תפוצה" רבה..

בנתיים כמה מאנ"ש אשר דרו בכפר חב"ד ועבדו לפרנסתם בתל אביב ראו וקבלו את הפתקים הם חזרו לכפר ומיד הלכו לספר על כך למרא דאתרא הרה"ג הרה"ח הרה"ת שניאור זלמן גורליק צ"ל

קול מבשר מבשר ואומר

לאחינו בני ובנות ישראל הי עליהם יחיו

שלנו וברכהו

בשמחה רבה יכולים אנו לכשר לכם, כי ונתנו

המלך המשיח

שאנו מחכים עליו שנים כה רבות. הנה בדרך השם
הוא כבר נמצא עתה כאן אהנו.

הנה הוא הרבי הקדוש מליובאוויטש ב"ק אדמו"ר מלך
המשיח **מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א**
כהובתו:

777 איסטערן פארקוויי ברוקלין ניו יורק.

הוא אינו צריך את בחירתנו מפני שבו בחר השם.

גל אחד ואחר מנגדולית שבנדולים מישראל ואפילו אחד בזה
שאינו מפורסם ומצות משיחית. יגול וסודות. להתקשר איתו
ע"י מכתבים בשיריל טובתו הפועלת בעניני הצטננות. וע"י
דואר אוויר בעצמו עניני גלאי.

והי יעזר ויגונה שבקרב וימשי שכלם יראו גל זאת
בעיני בשר. בזהו וברחמים.

באהבת ישראל
בגל הברוד

בכפר חב"ד החלו ויכוחים האם מותר וצריך לחלק את הפתקים או לא? אלו בעד ואלו נגד והשמחה רבה

יום שני כ"א סיוון תשכ"ה הבורק הודפסה מודעה של ר' אברהם פריז בעתון המפורסם "דבר" (בטאונה של מפא"י – "מפלגת העבודה") והמהומה בכפר חב"ד הלכה וגברה. כנראה שמיד התקשרו למזכירות הרבי לדווח על "פרשת הפתקים". כיוון שבאותו שבוע יום ה' כ"ד סיון קיבל הרה"ח הר"א פריז מברק מהמזכירות להפסיק מיד את הפתקים ולשלוח את כל הנותרים למזכירות.

הוא סיפר לי זאת הסתכל בי בעיני השחורות והיסקדות באש האמונה ואמר בצער עמוק: "הוא (הכוונה לרבי) לא רוצה" ("ער וויל נישט") "אולי לא הגיע הזמן"

כחייל וכחסידי אמיתי הבטל אל הרבי כל כולו ביצע בהכנעה ובצייתנות אתהוראת הרבי ככתבה וכלשונה לא נתן להפיץ את "הפתקים" אספם ושלחם במרוכז אל המזכירות.

[נזיפת הרבי נודעה בציבור, וכשניסו לקנטרו – "ראה איך הרבי נוזף בך", היה עונה בתמימותו: "אשרי החסיד שהרבי יודע כי יכול הוא גם לסטור על לחייו, ואוי לו לאותו חסיד שנוזק רק ללטיפות..."]

הרה"ח אברהם ז"ל אמנם לא הפיץ את "הפתקים" לציבור הרחב. אך המשיך לומר בלהט ולהצהיר בכל הזדמנות "הרבי מליובאוויטש הוא המלך המשיח" אנשים לא הבינו אותו. רבים נדו לו בראשם. אך הוא לא התפעל מאף אחד. בכינוסים של "מורי הרשת", בבית כנסת חב"ד בפתח תקוה, ובשמחות משפחתיות ובכל אירוע חזר והצהיר שוב ושוב כי "הגואל האמיתי של עם ישראל הוא הרבי מליובאוויטש".

"כבוד גדול לנשיא שלנו"

. . . כך גם בנוגע אלינו: כאשר אנו כולנו נחיה באחדות כמו משפחת אחת – אז יהיה כבוד גדול לנשיא שלנו, כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

אבל ח"ו בהיותינו קרועים ונפרדים בינו ובין עצמנו – אזי משליכים ודורסים אנו את כבוד רוחו הקדוש שליט"א.

במכתבו הקדוש של הרבי אלי, כותב הוא: שתדעו, שהאחראי לכל ענייני חב"ד הרי זה הוא שליט"א, וכל הממוצעים, בין זקני החסידים, בין צעירי החסידים ובין הלמדנים – כולם אינם נחשבים מאומה. האחריות מוטלת רק עליו שליט"א בעצמו.

"שכולם יכירו שהוא הוא"

. . . קינדעו, בניס אתם לה' אלקינו, אבינו שבשמים, אנחנו בניד, ואנחנו רוצים אותך ואת עבדך כ"ק אדמו"ר שליט"א. איננו צריכים אחרים ואיננו רוצים אחרים. גלה לעין כל, שכולם יכירו שהוא – כ"ק אדמו"ר שליט"א – הוא הוא המשיח שאנו כולנו וכל עם ישראל מחכים לבואו בחסד וברחמים במהרה ממש אמן כן יהי רצון.

"הקשב ישראל'יק: הרבי שליט"א מוכרח להתפרסם

מסוף העולם עד סופו"

במענה על מכתבו, מהמזכירות היה מברק להפסיק את הפצת הכרוז ולשלוח להם הנשארם עד אחד להם.

הקשב ישראל'יק. הרבי שליט"א מוכרח להתפרסם מסוף העולם עד סופו, היכולת מצויה, וההתחייבות על כך מוטלת רק עלינו.

יש לנו את הכוחות לכך. חובה עלינו להיות מונחים בכך עם כל מיני התחכמויות. אף אחד שלא יאמר, מה ביכולתי לעשות, ואף אחד שלא יאמר: אמתין עד שהרבי שליט"א יצווה עלי.

שני ילדים בני 13 הרגו עיר שלמה, שכם, וכל זאת מכח האמונה והביטחון על הזקן ששום רע לא יאונה להם ממעשה זה, משום שהזקן יסוכך עליהם. כך צריך להיות גם אצלנו: ביטחון ואמונה טהורה ברבי שליט"א שהוא יסוכך עלינו, הן למעלה והן למטה, מכל מיני רע.

עלינו לפעול ולפעול, אבל ללא פניות אישיות כגון שהרבי שליט"א ילטף אותנו על

הלחי על-כך, או שמישהו אחר יאמר לי שאני עושה מעשה טוב. או [לאידך] שבכלל ילעגו לנו או שיהיו לנו בזיונות דומים על כך, ועוד ועוד. שני הקווים הללו צריכים להיות אצלנו במידה שווה.

העיקר היא העשייה, ואם אחר-כך יאמרו לנו להפסיק, יש לציית לכך מיד. צריך לבצע את אי-העשייה באותו העונג כמו העשייה עצמה.

הקשב נא ישראל'יק, אם תאמר כי זו מדרגה נעלית מדי עבורך, [דע לך כי] לא ולא, מחשבה זו היא רק מתחבולות היצר!

האמור להלן הוא רק אליך ואל האברכים שלנו: ניתנו לכם [בעבר] ונותנים גם כיום כוחות בלתי-מוגבלים ממש. נערים, נצלו זאת. התעלו מעט מה"אני" העצמי. הניחו במעט את ה"אני" בצד – ואז תיווכחו לראות [כי יש לכם] כוחות נעלים.

היו בריאים. התחילו בעשייה וחפשו מה לעשות ואז תמצאו גם את הדרכים. רק לא לישון, [ולפעול] ברצינות.

מכתביו של ר' אברהם לרבי מלאים אהבה ערגה וכיסופים ורצון עז לחזות פני מלך ביפיו במכתביו מבקש ר' אברהם ומתחנן "לעורר רחמים רבים על כבוד קדושת אדמו"ר שליט"א מלך המשיח". להלן חלקים ממכתביו:

● לעורר רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים שירחם השם ית' ויזכנו בחסד חנים, שאנחנו כל אחד ואחת מאנ"ש יחיו ומכל ישראל, נכיר ונראה שכ"ק אדמו"ר מנחם מענדל בן חנה שליט"א שהוא מלך המשיח ונמסור ונדבק אליו בכל לב ונפש ומאד עד שנהיה חד ממש עמו אתו שליט"א, וכל העולם יפול לפניו ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ, ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה ת"ו בקרוב קרוב ממש בחסד וברחמים אמן כן יהי רצון.

● נא לעורר רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים שיזכנו השם ית' בחסד חנים אותנו וכל ישראל, שירחם על משיחו כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל בן חנה שליט"א שיהי בבריות כדבעי, ושמו יתגדל מסוף העולם עד סופו, וישלח לו השם ית' אוצרות גדולות בגשמיות, שיוכל להביא בפועל כל רצונותיו, ויצליח בהצלחה גדולה לבבו בכל הפרטים בגשמיות וברוחניות ביחד.

וכל אחד ואחת מאנ"ש יחיו ומכל ישראל נכיר ונראה שהוא הוא המלך המשיח, אים זאָל אָנקומען גרינג להכניע אותנו שנהיה כנענים אליו עד שנהיה כלי פנימי עד שנהיה

חד ממש עמו שליט"א, וכל העם יפלו לפניו, וכל היהודים הנמצאים במדינת רוסלאנד יצאו בקרוב משם מן המיצר אל המרחב, והוא הוא יולכנו קוממיות אותנו וכל ישראל לארצנו הקדושה ת"ו בקרוב קרוב ממש בחסד וברחמים אמן כ"ר,

שיזכנו השם ית' בחסד חנים שאנחנו כל אחד ואחת מאנ"ש יחיו ומכל ישראל נכיר ונראה שכ"ק אדמו"ר הוא הוא המלך המשיח ונמסור ונדבק אליו בכל לב ונפש ומאוד עד שנהי' חד ממש עמו שליט"א וכל העולם יפול לפניו ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ ויוליכנו קוממיות לארצנו.

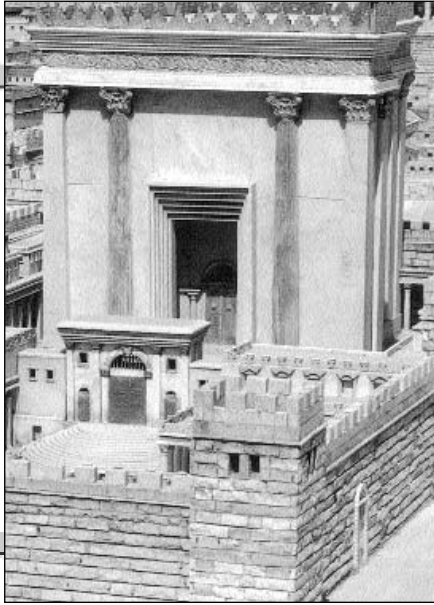
● נא לעורר רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים שיזכנו השם ית' בחסד חנים אותנו וכל ישראל, שירחם על משיחו כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל בן חנה שליט"א שיהי בבריות כדבעי. ושמו יתגדל מסוף עולם עד סופו, וישלח לו השי"ת אוצרות גדולות בגשמיות, שיוכל להביא בפועל כל רצונותיו, ויצליח בהצלחה גדולה בכל אשר יפנה, וימלא השי"ת משאלות לבבו בכל הפרטים בגשמיות וברוחניות ביחד. וכל אחד ואחת מאנ"ש יחיו ומכלל ישראל, נכיר ונראה שהוא הוא מלך המשיח, וכל העם יפלו לפניו. וכל היהודים הנמצאים במדינת רוסלאנד יצאו בקרוב משם מן המצר אל המרחב, והוא הוא יולכנו קוממיות אותנו וכל ישראל לארצנו הקדושה ת"ו בקרוב קרוב ממש בחסד וברחמים אמן כן יהי רצון.

בתשעה באב תשכ"ח נסע ר' אברהם למערת המכפלה, וביקש מאבותינו הקדושים להתפלל על הרבי. חסיד חטטן שעמד לידו הוציא את הפ"י שהניח שם ר' אברהם וראה כי ר' אברהם ביקש אותם לעורר רחמים מרובים על "כ"ק אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל בן חנה שליט"א"

בחלקו האחרון של הספר, הוקדש מדור מיוחד למכתביו של הרבי לר' אברהם. מכתבים המעידים על יחסו המיוחד של הרבי לחסידו ומקושרו בלב ונפש, אחד המיוחדים שבהם, נכתב בטי' שבט תשי"א, יום קודם קבלת הנשיאות.

בכתב ידו הקדושה הוסיף הרבי את המילים הבאות:

ר' אברהם, מדארף צוריק אראפבריינגען דעם רבי'ן, אזוי איז צו שווער – סיי פאר מיר, סיי פאר אייך, און ווער האט הנאה דערפון [=ר' אברהם], יש להוריד בחזרה את הרבי. כך קשה מידי – הן עבורי והן עבורכם, ולמי יש הנאה מכך?]

פוסקי ההלכה בעידן הגאולה

כאשר יהודי לומד את הלכות התענית שמטבען מעוררות אצל הלומד רגשות אבילות על חורבן בית אלקינו, וכן כאשר מתקרב הזמן בו התרחש מאורע שהביא את חורבן בית ה' ובו החלה הגלות הנוראה הזו, חש היהודי רגשות אבל ועצבות, ועל כך בא מחבר השולחן ערוך ומודיע הודעה ברורה וחד משמעית, בה הוא מבטיח – בשם התורה הקדושה – ש"עתידים ימים אלו" ש"יהפכם ה' לששון ולשמחה!"

מאת הרב מרדכי חיימסון

בתוספתא⁵ שימי הצומות "עתידין להיות ימים טובים לישראל" ושם בתוספתא מובאת הראיה לכך מנבואת זכריה⁶, אשר בה ניבא בשם "ה' צבאות" שימי הצומות יהיו "לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו".

את הנהגת המחבר התמוהה לכאורה, אשר נטה ממנהגו ודרכו בקודש, והעתיק הלכה אשר לכאורה קיומה המעשי הוא רק 'לעתיד לבוא', ביאר הרבי המלך המשיח בכמה אופנים. בהזדמנות זו, נביא את אחד מביאורי הרבי⁷:

כאשר יהודי לומד את הלכות התענית שמטבען מעוררות הן אצל הלומד רגשות של

והדינים והנוהגים בזמן הזה, אך את ההלכות שקיומם המעשי יתאפשר רק בימות המשיח [כגון: הלכות עבודת בית המקדש, הלכות טהרה וכדומה] לא העתיקם המחבר בשולחנו⁴.

אלא שבכל זאת, מוצאים אנו בשולחן ערוך הלכות **בודדות** (!) היוצאות מן הכלל, ולמרות היותם דנים ב'הלכות ימות המשיח' הביאם המחבר בשולחן ערוך, ובכך מתייחדת הלכה זו שלפנינו, ולמרות שקיומה המעשי הוא רק בימות המשיח, העתיקה המחבר להלכה פסוקה – הלכה למעשה בשולחן ערוך.

[דברי המחבר שאובים מהנאמר

ה מחבר בשולחן ערוך¹ פוסק הלכה ברורה למעשה, שכל הצומות "לעתיד לבוא יהפכם ה' לששון ולשמחה"² ובמילים פשוטות: שאנו – בני דור השביעי – שהובטחנו (פעמים רבות!) שנוכה בקרוב ממש לראות את הגאולה בעיני בשר, נזכה גם – לדברי המחבר – לחגוג את ימי הצומות, וכך שאת יום עשרה בטבת הבעל"ט נזכה לחגוג ברוב פאר והדר בגאולה השלימה.

מוכרחים לציין, כי בעצם, כתיבתה של הלכה זו בשולחן ערוך המחבר³ היא בבחינת חידוש היוצא מגדר הרגיל! שהרי כידוע המחבר בשולחן ערוך כתב רק את ההלכות

(5) סוף תענית.

(6) ח, יט.

(7) ראה לקו"ש חט"ו ע' 416 הע' 38. ועיי"ש בפנים השיחה עוד.

(1) או"ח ס"י תקפ.

(2) וכך גם כותב הטור (סוף הלכות תענית).

(3) וכך גם בטור.

(4) ראה גם בלקו"ש חכ"ז ע' 231 הע' 22.

by Gustav Bauernfeind

קצרה⁹ ואילו כאן – בהלכה זו שאנו דנים בה – הוא לכאורה מאריך בדברים, משום כך מוכרחים אנו לקבוע, כי באריכות לשונו בא הרמב"ם – לא, חלילה, להאריך בדברים, אלא – להשמיענו חידוש מעניין להלכה למעשה.

וכך מנסח הרמב"ם את דבריו, את ההלכה פותח הוא בכך ש"כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח" אך מיד ממשיך הרמב"ם ומוסיף "ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".

לאמור: בימי האבל על חורבן בית המקדש יתרחשו שתי תהפוכות, לכל לראש "הצומות עתידים ליבטל" ובבוא הגאולה "לימות המשיח" לא יתענו עוד בימים אלו, אך מאידך גם לא יחגגו אותם, הם פשוט יתפכו להיות 'סתם' ימים, הם לא יהיו עוד ימי אבל וימים שחורים אך הם גם לא יתפכו לימי חג וששון.

אלא שבנוסף לכך מלמדנו הרמב"ם – ובלשונו "ולא עוד אלא כו" – לא זו בלבד,

כאשר יהודי לומד את הלכות התענית שמטבען מעוררות הן אצל הלומד רגשות של אבילות על חורבן בית אלקינו, וצער על שאר צרות שנעשו לישראל בימים מסויימים, וכן כאשר מתקרב הזמן בו התרחש מאורע שהביא את חורבן בית ה' ובו החלה הגלות הנוראה הזו, חש היהודי רגשות אבל ועצבות, ועל כך בא המחבר ומודיע הודעה ברורה וחד משמעית, ובה הוא מבטיח – בשם התורה הקדושה – ש"עתידים ימים אלו" ש"יהפכם ה' לששון ולשמחה!"

אבילות על חורבן בית אלקינו, וצער על שאר צרות שנעשו לישראל בימים מסויימים, וכן כאשר מתקרב הזמן בו התרחש מאורע שהביא את חורבן בית ה' ובו החלה הגלות הנוראה הזו, חש היהודי רגשות אבל ועצבות, ועל כך בא המחבר ומודיע הודעה ברורה וחד משמעית, ובה הוא מבטיח – בשם התורה הקדושה – ש"עתידים ימים אלו" ש"יהפכם ה' לששון ולשמחה!"

אין הדברים נאמרים בלשון של בקשה, בלשון של ספק, אלא בלשון הבטחה ברורה, שאין כל ספק עמה, שימים אלו יתפכו לששון ולשמחה, ולשם כך כתב המחבר הלכה זו בספרו, להודיע לכל יהודי באשר הוא, שלא יפול בייאוש וכדומה, כי בעוד רגע קט יתפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

רמב"ם גם הוא מעתיק בספרו ההלכתי 'משנה תורה' את ההלכה הנזכרת⁸ אלא שבדבריו אנו מוצאים הדגשה מיוחדת השופכת אור חדש על הלכה זו.

כידוע, לשונו של הרמב"ם היא 'לשון

(9) עיי בהקדמתו לספרו.

(8) סוף הלכות תענית.

אלא שהם "עתידיים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".

מספר פעמים ביאר הרבי מה"מ בשיחותיו הקדושות¹⁰ כי – לשיטת הרמב"ם – ימות המשיח יתחלקו לשתי תקופות מרכזיות, ובתקופה הראשונה השלום ישרור בעולם, והמקדש יעמוד על מכונו, ויתקבצו ישראל לארצם, אלא – שכלשון הרמב"ם¹¹ – "עולם כמנהגו נוהג", כלומר: העולם אכן יהיה עולם מתוקן, עולם שבו ישבו ישראל על אדמתם בהשקט ובבטח כבימי שלמה. אך ביחד עם זה לא יתרחשו ניסים ונפלאות שבטבעם משדדים הם את מערכות הטבע וימנהגו של עולם".

אך תבוא תקופה מאוחרת יותר והיא תביא בכנפיה ניסים ונפלאות, בתקופה השנייה יראו עין בעין כל גויי הארץ את אהבת ה' העצומה לבניו עם ישראל, כי ינהלם ה' בניסים ונפלאות, ועל תקופה זו הודיעונו חז"ל ש"עתידין כל אילני סרק שיטענו פירות"¹², ועתידה הארץ להוציא יגלוסקאותי מיני מאפה טעימים, וכלים ובגדים נאים¹³.

[הרבי בשיחתו הקדושה¹⁴ ביאר ובירר בעמקות נפלאה תוך הבאת ראיות רבות לבסס את היסוד והבסיס לחידושו, ועל פי דברים אלו תירץ הרבי את קושיות גדולי האחרונים על שיטת הרמב"ם, קחנו משם].

לפי הקדמה זו, מבאר הרבי¹⁵ כי אריכות לשונו של הרמב"ם לא רק באה ללמדנו את ההפלאה הגדולה של הפיכת ימי הצומות לעתיד, אלא יש לכך ביטוי ברור במישור **המעשי**.

ובתקופה הראשונה בה לא יתקיימו ניסים ונפלאות, אזי "הצומות האלו" יתבטלו, אך עדיין יהיה מוקדם מלשמוח בהם, אולם בתקופה המאוחרת יותר שבה יתרחשו ניסים, על תקופה זו ניבא זכריה שיהפכו ימים אלו "להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה", ולכן מדגיש הרמב"ם וכופל בדבריו גם את התיבה "עתידיים", בתחילה הוא כותב 'הצומות עתידיים ליבטל', ובנוסף לכך ממשיך הרמב"ם וכותב "ולא עוד אלא שהם **עתידיים** להיות ימים טובים" ללמדנו, שבנוסף לכך שהם "**עתידיים** ליבטל" בימות המשיח, יבוא "עתידי" רחוק יותר, ובו הם "יהפכו לששון

ולשמחה"¹⁶.

לאמיתו של דבר – הוסיף הרבי בהזדמנות אחרת¹⁷ כי שתי התקופות בימות המשיח, אינם מוכרחות להיות שונות בזמנים. כלומר: גם אליבא דהרמב"ם, התקופה השנייה אינה מוכרחת לבוא רק לאחר התקופה הראשונה, ויתכן מאוד שכבר בתחילת בואה של הגאולה, יתרחשו בעולם ניסים ונפלאות [וליתר דיוק: הגאולה תבוא באמצעות ניסים גדולים, וכך שחיי העולם ומבנהו יהיו כרוכים בניסים על-טבעיים], ולא נזדקק ליתקופת הכשרה' מסויימת, ומיד בבוא הגאולה העולם ישנה את עורו ומנהגו, והחיים היום-יומיים יהיו רצופים בשרשרת ניסים, עליהם ניבאו הנביאים.

במה הדבר תלוי? בזכותם של בני ישראל בדור הגאולה!

הגמרא במסכת סנהדרין¹⁸ מסיקה כי מדברי הנביאים יש ללמוד, שהגאולה העתידה שתי פנים לה, וכאשר יזכו ישראל תבוא הגאולה 'עם ענני שמיא', קרי: בניסים על-טבעיים, ומיד בבוא הגאולה יראה ה' לעמו ישראל את אהבתו העצומה להם, ובידו הגדולה יוצאים מחושך הגלות לאור גדול. אך באם, חלילה, ילא זכו ישראל והגאולה תבוא רק מפני שבא זמנה – בלי חז"ל "בעתה" – צורת הגאולה תהיה, שמיח יבוא כעני ורוכב על חמור, קרי: מלך המשיח יתגלה כעני שאין בכוחו לחולל דברים פלאיים והוא אכן יביא את הגאולה, ויבנה את המקדש ויקבץ את ישראל לארצו, אך כל פעולותיו יהיו כרוכות ברכיבה על חמור, והשימוש בכוחות הטבע הגנוזים בעולמו, אך לא יהיה בכוחו להראות ניסים ונפלאות.

אולם – מוסיף הרבי – כי גם אם הגאולה תבוא בדרך הטבע, ללא ניסים ונפלאות, הרי מטבע הדברים מצב זה יגרום **במשך הזמן** הנהגה **על-טבעית**, שהרי בשעה שיעמוד המקדש על מכונו ותפארתו, ועם ישראל יעבוד את ה' ללא כל הפרעות מבית ומחוץ, **ברור הדבר** שבמשך הזמן **יזדככו** בני ישראל ויהיו ראויים שיראם ה' את ניסיו הגדולים המבטאים בגלוי את אהבתו הגדולה של הקב"ה לעמו ישראל, וכך הוא ינהלם בדרך פלאית, למרות שבתחילתה של הגאולה,

היתה הנהגה משמים – הנהגה טבעית, הרי במשך הזמן ישתנו פני הדברים והנהגה תהיה הנהגה ניסית לחלוטין.

דומה, שגם בהלכה זו שאנו דנים בה כעת – ביטל הצומות לעתיד לבוא – הדברים שרירים וקיימים.

כנזכר, מדברי הרמב"ם נראה שבביטול הצומות לעתיד יתרחשו שתי תהפוכות, ובתחילה הם רק יתבטלו ולא נתענה בהם, אך בסופו של דבר הם יתהפכו לגמרי ונחגוג אותם כימי ששון ושמחה, לכאורה גם בנידון זה ניתן לומר, כי כאשר בני ישראל יזכו לגאולה בזכות מעשיהם הטובים, ויהיו בבחינת 'זכו ישראל' אשר לכך תיכף בתחילתה של הגאולה יתרחשו ניסים ונפלאות, הדבר יבוא לידי ביטוי גם ביחסנו אל הצומות, וכבר בתחילתם של ימות המשיח הם יתהפכו "להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה", ולא נצטרך, בתחילה לבטל את ימי הצומות ולעשותם 'סתם' ימים, ורק לאחר מכן נזכה לחגוג אותם כימי שמחה, אלא מיד בתחילת הגאולה הם יהפכו ל"ימי ששון ושמחה".

והדבר תלוי ועומד בהנהגתנו אנו 'דור הגאולה', שבכוחנו להביא את הגאולה באופן דיזכוי ואזי בעשרה בטבת בשנה בשנה זו נזכה שיום זה לא רק יהיה יום שאין בו תענית וכדומה, אלא יהיה יום "ששון ושמחה, והאמת והשלום אהבו".

ונסיים בדברי הרבי¹⁹ ש"יהי רצון – והוא העיקר – שמהדיבור, התפלה והבקשה על הגאולה, נבוא להקיום במעשה בפועל באופן של סמיכת גאולה לתפלה, סמיכת ממש ללא הפסק כלל.

ובפשטות – שתיכף ומיד ממש יקויים מ"ש בסוף פרשת השבוע: "ויאמר יוסף [ורומו גם על יוסף שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו] . . . אלקים פקוד יפקוד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב" . . . ותיכף ומיד ממש".

(15) לקו"ש חט"ו שם.

(16) לקו"ש חט"ו שם ובהעי' 59.

(17) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 205.

(18) צח, ע"א.

(19) סה"ש תנש"א ש"פ ויחי.

(10) ראה לקו"ש חט"ו ע' 417 ועיי"ש בהנסמן בהעי' 51 שציין לשאר מקומות.

(11) הלי מלכים רפ"ב.

(12) כתובות בסופה.

(13) שבת ל, סע"ב.

(14) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 191 ואילך.

תזמורת מצווה טאנץ

זם פנאר חסידי מצרחי

אחיר אליהו

לחתונה ולכל אירוע של שמחה
קלטת חדשה "הנשמה"
בשיר חדש לכבוד המשיח

אפיג זאנואל
והשמה מושלמת

חתונה חב"דית אמיתית
עם כל ניגוני חב"ד

ניתן לשלב תקליטייה לפי בחירה, מופע לייזרים

052-656451, 08-8658954

ומרגלין

קייטרינג השפע

מסעדה וקייטרינג ברוחה גבוהה

שירותי קייטרינג בכל אזור הצפון
• חתונות • בר מצוות • בריתות
הוותיק באזור הצפון בכשרות ובאיכות
בהשגחת הרב לוי ביסטריצקי שליט"א
שחיטת ליובאוויטש

יגן ארוך מסובב אירוסין
וילף זכוכ' בלסלצה

רח' ירושלים 23 עיה"ק צפת ת"ו

04-6920565

050-360304

ומרגלין

ליאור גריידי ^{בס"ד}

ותזמורתו

THE GREIDIWS
ORCHESTRA

...רואים את הקולות...

והאזינים את ההבנ

טל: 03-5470547

052-689979

E-mail: gl_music@netvision.net.il

E-mail: greidi_l@netvision.net.il

ומרגלין

גינת אגוז

מסיון בצריכה שלמות לאנ"ש

אן עדן אמיתי לאירועי קיץ וחורף
עד 900 איש
בהנהלת עדינה אנדרסון

גינת אגוז
עמק חפר
מול מדרשת רופין

09-8987083

050-219792

אפשרות
לקייטרינג
גלאט כשר

ומרגלין